

Bank Spółdzielczy

w Sochaczewie

Grupa BPS

**Informacje o charakterze ilościowym i jakościowym
dotyczące adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Sochaczewie
podlegające ogłoszeniu
na dzień 31.12.2021 roku**

Sochaczew, 29 czerwca 2022 r.

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE OGÓLNE O BANKU	3
2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W SOCHACZEWIE	4
3. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RYZYKAMI.....	4
4. ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W SOCHACZEWIE	6
5. INFORMACJE O RYZYKACH W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W SOCHACZEWIE....	7
5.1. RYZYKO KREDYTOWE	7
5.2. RYZYKO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ	11
5.3. RYZYKO PŁYNNOŚCI I FINANSOWANIA	14
5.4. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ.....	17
5.5. RYZYKO WYNIKU FINANSOWEGO	20
5.6. RYZYKO RYNKOWE, W TYM RYZYKO WALUTOWE	21
5.7. RYZYKO OPERACYJNE	23
5.8. RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI.....	26
5.9. RYZYKO KAPITAŁOWE	27
6. FUNDUSZE WŁASNE	28
6.1. INFORMACJE PODSTAWOWE	28
6.2. STRUKTURA FUNDUSZY WŁASNYCH	29
6.3. WARTOŚĆ KSIĘGOWA FUNDUSZY	29
7. REGULACYJNE WYMOGI KAPITAŁOWE.....	30
7.1. WYMÓG Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO	30
7.2. WYMÓG Z TYTUŁU RYZYKA RYNKOWEGO	31
7.3. WYMÓG KAPITAŁOWY Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA LIMITU KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ.....	31
7.4. WYMÓG KAPITAŁOWY Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA PROGU KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ	32
7.5. WYMÓG KAPITAŁOWY NA RYZYKO OPERACYJNE.....	32
8. SZACOWANIE KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO	33
9. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W SOCHACZEWIE	36
9.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM.....	37
9.2. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ	41
9.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM EKSPOZYCJI ZABEZPIECZONYCH HIPOTECZNIE	45
9.4. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM EKSPOZYCJI DETALICZNYCH	46
9.5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM REZYDUALNYM.....	47
9.6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI I FINANSOWANIA	48
9.7. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM.....	54
9.8. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ	56
9.9. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WYNIKU FINANSOWEGO	60
9.10. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM	62
10. ZARZĄDZANIE W ZAKRESIE EKSPOZYCJI NIEOBSŁUGIWANYCH I RESTRUKTURYZOWANYCH	63
11. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM	65
12. WYMOGI KAPITAŁOWE NA KWOTY EKSPOZYCJI SEKURTYZACYJNYCH WAŻONE RYZYKIEM	66
13. DŹWIGNIA FINANSOWA	66
14. ZASADY POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB, KTÓRYCH DZIAŁALNOŚĆ MA ISTOTNY WPŁYW NA PROFIL RYZYKA	66

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie z siedzibą w Sochaczewie przy ul. Władysława Reymonta 18, został założony w 1899 roku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla Łódź Śródmieście w Łodzi XX Wydział Gospodarczy KRS w dniu 08.07.2003 roku pod numerem KRS 0000166084. Bank posiada numer statystyczny REGON 000509353 nadany w dniu 14 grudnia 2004 roku oraz NIP 8370008015 nadany w dniu 25 października 1993 roku.

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie do końca 1992 roku funkcjonował w strukturze BGŻ, następnie w maju 1993 roku podpisał umowę zrzeczeniową z niezależnym bankiem zreszającym – Bankiem Unii Gospodarczej S.A. w Warszawie. W marcu 2002 roku doszło do połączenia 6-ciu banków regionalnych i utworzono Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie. W dniu 18 marca 2002 roku Bank Spółdzielczy w Sochaczewie podpisał umowę zrzeczenia i stał się akcjonariuszem tego Banku. W dniu 31.12.2015 r. Bank podpisał umowę Systemu Ochrony Zrzeczenia BPS i tym samym stał się jego uczestnikiem.

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie wg stanu na dzień 31.12.2021 roku posiadał zaangażowanie kapitałowe w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w kwocie 4 589 tys. zł., z czego wysokość zaangażowania z tytułu akcji wynosiła 2 167 tys. zł, z tytułu obligacji podporządkowanych emitowanych przez BPS S.A. 2 422 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku w bilansie Banku występowało zaangażowane kapitałowe z tytułu akcji emitowanych przez IT Card Centrum Technologii Płatniczych S.A. w wysokości 470 tys. zł.

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie jest samodzielną i samofinansującą się jednostką organizacyjną, posiadającą osobowość prawną.

W 2021 roku Bank prowadził działalność w złotych i walutach (EUR i USD) w ramach n/w struktury organizacyjnej:

- 1) Centrala Banku Spółdzielczego w Sochaczewie, ulica Władysława Reymonta 18;
- 2) Oddział w Sochaczewie, ul. Władysława Reymonta 18;
- 3) Oddział w Młodzieszynie, ul. Walk nad Bzurą 10B;
- 4) Oddział w Nowej Suchej, Nowa Sucha 39;
- 5) Oddział w Rybnie, ul. Wyszogrodzka 8;
- 6) Oddział w Teresinie, ul. Torowa 2;
- 7) Filia Nr 1 w Sochaczewie, ul. Pokoju 13;
- 8) Punkt Obsługi Klienta w Sochaczewie, Al. 600-lecia 39;

9) Punkt Obsługi Klienta w Sochaczewie, ul. Gawłowska 45;

10) Punkt Obsługi Klienta w Lesznie ul. Sochaczewska 22.

Wszystkie jednostki organizacyjne Banku pracują w centralnym systemie informatycznym.

2. Podstawa sporządzenia informacji dotyczących adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Sochaczewie

Realizując postanowienia Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Sochaczewie oraz zapisy Rozporządzenia 575/2013 UE, Rozporządzenia 2021/637 UE, Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalne, z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach., Zasad ładu korporacyjnego KNF, Rekomendacji „M” KNF i Rekomendacji „P” KNF., Bank jest obowiązany ujawniać informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej w zakresie określonym w tych przepisach.

W 2021 roku Bank wykorzystywał obowiązujące banki przepisy prawa oraz krajowe i unijne ostrożnościowe regulacje nadzorcze w zakresie wyliczania wymogów kapitałowych. Realizując wytyczne Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi /.../, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych /.../, Bank uwzględnia w procesie oceny adekwatności kapitałowej zmiany związane z korektą okresu przejściowego dotyczącą funduszu udziałowego oraz instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych nałożone ww. przepisami.

3. Cele i zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami

Działalność bankowa jest nierozłącznie związana z występowaniem ryzyka wynikającego zarówno z zewnętrznego otoczenia Banku jak i zachodzących w nim procesów wewnętrznych.

Istotność poszczególnych ryzyk w działalności Banku jest zmienna w czasie i ma związek ze zmieniającymi się czynnikami zewnętrznymi (zmiany przepisów prawa, sytuacji gospodarczej, zmiany na lokalnym rynku usług finansowych itp.), na które Bank nie ma wpływu oraz czynnikami wewnętrznymi (ilościowy i jakościowy rozwój Banku, poszerzanie oferty, zmiany organizacyjne itp.), które Bank kształtuje w oparciu o przyjętą strategię swojej działalności. Za ryzyka istotne w swojej działalności Bank uznaje ryzyka związane

z obszarami działalności wpływającymi znacząco na generowane wyniki oraz ryzyka objęte szczególnymi regulacjami i nadzorczymi normami ostrożnościowymi.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, w Banku za ryzyka istotne uznaje się:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko koncentracji zaangażowań,
- 3) ryzyko stopy procentowej,
- 4) ryzyko rynkowe (w tym ryzyko walutowe),
- 5) ryzyko operacyjne (w tym ryzyko braku zgodności),
- 6) ryzyko płynności,
- 7) ryzyko kapitałowe
- 8) ryzyko wyniku finansowego - nie objęte normami nadzorczymi, jednak znacząco wpływające na prawidłowe funkcjonowanie Banku oraz wzrost jego bezpieczeństwa kapitałowego (zasilanie funduszy własnych).

Ryzyka uznane za istotne w działalności Banku wydzielone zostały do odrębnego zarządzania na podstawie pisemnych procedur. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami działalności Banku istotność ryzyk podlega okresowemu przeglądowi pod kątem ich wpływu na bieżące i perspektywiczne funkcjonowanie i rozwój Banku oraz adekwatności przyjętych procedur i modeli zarządzania nimi.

Jednocześnie działalność Banku narażona jest na inne rodzaje ryzyka, które z uwagi na niski ich poziom nie zostały wyodrębnione do indywidualnego zarządzania. Bank w procesie oceny ICAAP monitoruje poziom tych ryzyk. Do grupy ryzyk nieistotnych zaliczono:

- 1) ryzyko cyklu gospodarczego,
- 2) ryzyko rezydualne,
- 3) ryzyko strategiczne,
- 4) ryzyko utraty reputacji,
- 5) ryzyko transferowe,
- 6) ryzyko modeli,
- 7) ryzyko dźwigni.

Do czasu, gdy któreś z tych ryzyk ocenione zostanie jako istotne, nie jest wymagane posiadanie przez Bank odrębnych instrukcji.

Z uwagi na relatywnie małą skalę działalności w zakresie bancassurance, Bank, kierując się zasadą proporcjonalności, nie identyfikuje odrębnego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności w zakresie bancassurance.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje działania:

1. Gromadzenie informacji.
2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.

4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze). Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania ryzykiem.

4. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Komitet Zarządzania Ryzykami,
4. Komitet Kredytowy,
5. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
6. Stanowisko ds. Zgodności,
7. Audyt wewnętrzny, realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
8. Pozostali pracownicy Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

W 2018 roku nadzór na ryzykami istotnymi został powierzony Prezesowi Zarządu.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.

5. Informacje o ryzykach w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie

5.1. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem, rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- 1) ryzyka pojedynczej transakcji,
- 2) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- 1) identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
- 2) ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- 3) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- 4) wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- 5) zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- 6) wyliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 7) kontrola jakości i skuteczności zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku odbywa się w sposób scentralizowany. Ryzyko kredytowe w Banku podlega monitorowaniu, analizie i ocenie przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.

W cyklach miesięcznych Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w ramach informacji zarządczej przedkłada Zarządowi Banku informację w zakresie zaangażowania Banku w produkty kredytowe, jakości portfela kredytowego i wybrane wskaźniki obrazujące portfel kredytowy.

Pomiar i ocena profilu ryzyka portfela kredytowego odbywa się w cyklach miesięcznych i kwartalnych, raporty zawierają zestawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań. Analiza kwartalna przeprowadzana jest według stanu na ostatni dzień kwartału i przygotowywana do 30 dnia miesiąca po zakończonym kwartale. Wyniki pomiarów zestawiane są w celach porównawczych z kwartałem poprzednim i analogicznym roku poprzedniego. Raporty są przedmiotem obrad Komitetu Zarządzania Ryzykami i prezentowane Zarządowi Banku. Rada Nadzorcza Banku z informacją o ryzyku kredytowym zapoznaje się w cyklach półrocznych.

Bank prezentuje ostrożnościowe podejście do ryzyka i optymalizacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Oddziały Banku są zobowiązane:

- 1) sprawdzić, czy wnioskodawca nie figuruje w rejestrach klientów nie wywiązujących się ze zobowiązań wobec banków, prowadzonych przez Związek Banków Polskich oraz w Biurze Informacji Kredytowej,
- 2) sprawdzić, czy wnioskodawca nie korzysta już z produktów kredytowych w Oddziale Banku lub też czy nie złożył wniosków o zaangażowanie w innych Oddziałach Banku,
- 3) ustalić wysokość zaangażowania Banku w stosunku do wnioskodawcy i grupy podmiotów powiązanych z nim kapitałowo i organizacyjnie.

Bank kontynuuje politykę kredytową minimalizującą ryzyko kredytowe, poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty.

Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- ✓ dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzenie wewnętrznych limitów ostrożnościowych dla udzielanych kredytów;
- ✓ analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń;
- ✓ wzmocnienie centralnego nadzoru i monitoringu ekspozycji kredytowych;
- ✓ wykorzystywanie informacji o klientach Banku z systemów wymiany danych Biura Informacji Kredytowej, Związku Banków Polskich oraz innych dostępnych systemów;
- ✓ nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.);
- ✓ prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu;
- ✓ imienne upoważnienia kompetencyjne zatwierdzone przez Zarząd Banku.

W ramach polityki ostrożnościowej Bank:

- 1) bada celowość finansowania każdej transakcji kredytowej, w tym - w przypadku klientów instytucjonalnych - ocenia, czy cel transakcji kredytowej jest zgodny z ekonomicznym celem działalności prowadzonej przez klienta,
- 2) dostosowuje typ i kwotę transakcji kredytowej do celu i potrzeb finansowych klienta,
- 3) zawiera transakcje kredytowe z klientami objętymi procesem restrukturyzacji, jeżeli ich zawarcie jest niezbędne do zakończenia tego procesu,

- 4) będzie preferował udzielanie kredytów krótkoterminowych skorelowanych z charakterem bazy depozytowej.

Bank uzależnia udzielenie produktu kredytowego od posiadania przez Klienta zdolności kredytowej, rozumianej jako zdolność do regulowania zobowiązań wobec Banku w terminach umownych (z zastrzeżeniem art. 70 ust 2 Prawa Bankowego).

Proces oceny zdolności kredytowej nie może być przedmiotem negocjacji z Klientem.

Struktura portfela kredytowego jest budowana z uwzględnieniem obowiązujących w Banku norm płynnościowych.

Bank współpracuje z instytucjami zewnętrznymi oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym. Korzystanie z systemów wymiany informacji ma na celu zwiększenie skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych i służy ocenie wiarygodności klientów.

Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości.

Jakość zaproponowanych zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej oraz ich wpływu na wysokość ewentualnie tworzonych rezerw celowych.

Stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od wielkości, okresu oraz rodzaju zaangażowania. Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wiarytelności w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie określa formy, zasady i tryb przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów oraz innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym.

Podstawowy podział zabezpieczeń dokonywany jest w oparciu o kryterium zakresu odpowiedzialności dłużnika:

- 1) zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, a zatem całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia (np. poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu),
- 2) zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwa zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (np. kaucja, hipoteka, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie).

Podstawowymi formami zabezpieczenia, ustanawianymi obowiązkowo w Banku są:

- 1) pisemne oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji - gdy dłużnikiem jest osoba, która dokonywała bezpośrednio z Bankiem czynności bankowej lub osoba będąca dłużnikiem Banku z tytułu zabezpieczenia wiarytelności wynikającej z tej czynności bankowej.

- 2) klauzula potrącenia wierzytelności z tytułu kredytu z rachunku bankowego prowadzonego w banku.

Bank podejmuje negocjacje z Kredytobiorcą w celu ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń w formie:

- 1) weksla własnego in blanco,
- 2) poręczenia cywilnego lub wekslowego podmiotów powiązanych z dłużnikiem kapitałowo lub organizacyjnie,
- 3) pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym w innych bankach, gdy dłużnik posiada w tych bankach rachunek bankowy.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie aktualizowana przez pracowników, w ramach prowadzonego monitoringu oraz adekwatna do poziomu ryzyka transakcji kredytowej. Bank wdrożył zasady postępowania w procesie monitorowania prawnych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych i zapisał je w Instrukcji monitoringu zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie.

Zapewnienie adekwatnej wartości zabezpieczenia w całym okresie trwania umowy jest szczególnie istotne.

Ustanawiane zabezpieczenia korespondują z poziomem ryzyka związanego z ekspozycją kredytową. Umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia stosuje się zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Po identyfikacji kredytu nieregularnego realizowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka Banku z tytułu nietrafionej transakcji kredytowej (w tym zmniejszenie zaangażowania, dobezpieczenie kredytu, wyeliminowanie nieprawidłowości formalno-prawnych z dokumentacji kredytowej, podjęcie i wdrożenie restrukturyzacji lub windykacji), jak również Bank tworzy właściwy poziom rezerw celowych.

Za zarządzanie i obsługę należności trudnych (wątpliwe i stracone) odpowiedzialne jest wyodrębnione Stanowisko Restrukturyzacji i Windykacji. Za obsługę prawną stanowiska do spraw Restrukturyzacji i Windykacji zarówno w zakresie opiniowania, jak również sądowego dochodzenia należności Banku, odpowiedzialny jest Radca prawny. Opiniowanie skutków finansowych realizowanych procesów restrukturyzacyjnych i windykacyjnych dla Banku dokonywane jest przez Głównego Księgowego Banku.

Podczas dochodzenia roszczeń od dłużników Bank wykorzystuje wszelkie instrumenty dostępne w ramach obowiązującego prawa, egzekwując spłatę istniejącego zadłużenia, w tym; w toku procesów restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych.

Skuteczność i efektywność działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych posiada istotne znaczenie dla poprawy struktury jakości portfela oraz kosztów tworzenia rezerw celowych. Wybór metody postępowania wobec dłużnika jest uzależniony od aspektów ekonomicznych związanych z dochodzeniem długu (minimalizacja strat Banku z tytułu powstania kredytu trudnego) oraz przewidywanego okresu odzyskania należności Banku.

Restrukturyzacja jest preferowaną metodą postępowania wobec dłużnika.

Przy ustalaniu warunków restrukturyzacji zadłużenia (w tym ustalenie nowego harmonogramu spłaty kredytu, nowej wysokości oprocentowania i przyjętych zabezpieczeń dla spłaty zrestrukturyzowanego długu itp.), w ramach zawieranych z dłużnikami porozumień, Bank kieruje się następującymi zasadami:

- minimalizowanie niekorzystnych dla Banku skutków wynikających z podjęcia decyzji o zmianie pierwotnych warunków spłaty zadłużenia;
- eliminowanie uchybień formalno-prawnych z dokumentacji kredytowej,
- poprawa zabezpieczenia prawnego.

W sytuacji, gdy brak jest możliwości i podstaw do wdrożenia procesów restrukturyzacyjnych zachodzi konieczność podjęcia działań windykacyjnych, w ramach których dochodzi się wierzytelności Banku z wpływów z realizacji zabezpieczeń osobistych i rzeczowych, tj. ze sprzedaży składników majątkowych stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów oraz ustanowionych poręczeń i gwarancji, jak również z innych składników majątku ujawnionych w trakcie prowadzonej windykacji.

Zasady prowadzenia procesów restrukturyzacyjnych i windykacyjnych oraz tryb i kompetencje podejmowania decyzji w tym zakresie określają właściwe regulacje wewnętrzne Banku.

5.2. Ryzyko koncentracji zaangażowań

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań wykorzystując odpowiednie procedury wewnętrzne określające m.in. zasady ustalania, aktualizowania, monitorowania i raportowania limitów koncentracji zaangażowań. Nadzór nad efektywnością procesu zarządzania ryzykiem koncentracji sprawuje Zarząd Banku.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym jak i całego portfela kredytowego, z uwzględnieniem dużych zaangażowań. Zarządzanie ryzykiem koncentracji dotyczy w szczególności:

- 1) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub grupy powiązanych klientów, zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 ust.1 pkt.39 Rozporządzenia CRR;

- 2) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących tą samą działalność;
- 3) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tego samego regionu gospodarczego;
- 4) ryzyka wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia;
- 5) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79 ust.1 ustawy Prawo Bankowe.

Zarządzaniem ryzykiem koncentracji zaangażowań w Banku zajmują się:

- 1) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w zakresie:
 - a) bieżącego monitorowania,
 - b) formułowania projektów polityki Banku wobec ryzyka koncentracji zaangażowań,
 - c) wyznaczania limitów koncentracji zaangażowań,
 - d) wyznaczania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowani.
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami w zakresie polityki kredytowej poprzez opiniowanie analiz, wniosków i propozycji Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz i/lub proponowanie ich modyfikacji (formułowanie własnych).
- 3) Jednostki i komórki organizacyjne Banku w zakresie przestrzegania procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowani.

Monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań stanowi część procesu zarządzania ryzykiem. Bieżące monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań polega na analizie portfela kredytowego Banku. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny stopnia ryzyka kredytowego związanego z tymi koncentracjami. Identyfikacja koncentracji zaangażowań polega na wskazaniu wyodrębnionych portfeli jednorodnych zaangażowań, uwzględniających określoną dla danego portfela cechę, stanowiącą ryzyko istotne w działalności kredytowej Banku.

Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań, Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz formułuje propozycje dotyczące działań, jakie powinny być podjęte przez Bank, a w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące. Celem tych działań jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela kredytowego i w efekcie tworzenie bezpiecznej struktury tego portfela.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikujących ryzyko koncentracji zaangażowań Bank wykorzystuje następujące instrumenty:

- 1) na poziomie jednostkowym:

- a) procedury kredytowe w zakresie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ustanawiania prawnych zabezpieczeń,
 - b) upoważnienia do podejmowania decyzji kredytowych,
 - c) procedury w zakresie monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka kredytowego.
- 2) na poziomie portfela kredytowego:
- a) parametryczne normy ostrożnościowe (ustawowe),
 - b) politykę kredytową,
 - c) wewnętrzne limity w zakresie koncentracji zaangażowań kredytowych, w tym z tytułu dużych zaangażowań,
 - d) uchwały dotyczące zaleceń Zarządu Banku w zakresie działalności kredytowej,
 - e) szacowanie odpowiedniej wielkości kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań.

Wybór konkretnych instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

W Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań, których wartość graniczną stanowi wielokrotność funduszy własnych/uznanego kapitału lub funduszy podstawowych.

Bank uwzględnia limity koncentracji zaangażowań:

- 1) wobec pojedynczych podmiotów oraz grupy powiązanych klientów,
- 2) w ten sam sektor gospodarczy,
- 3) w ten sam region geograficzny,
- 4) w ten sam rodzaj instrumentu finansowego,
- 5) w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

Zasady klasyfikacji koncentracji zaangażowań pod względem istotności ryzyka ustala się w oparciu o zasady szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICCAP) określone w regulacjach wewnętrznych.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego Banku w odniesieniu do ryzyka koncentracji zaangażowań uwzględnia:

- 1) jakość zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań;
- 2) jakość systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji zaangażowań;

4) rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji.

Łączne zaangażowanie Banku jest wyznaczone zgodnie z zobowiązującymi banki przepisami prawa oraz krajowymi i unijnymi ostrożnościowymi regulacjami nadzorczymi.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz wylicza kwoty limitów koncentracji zaangażowani kapitałowych oraz monitoruje poziom wykorzystania limitów.

Informacje o przestrzeganiu limitów koncentracji zaangażowań sporządza w cyklach miesięcznych i przekazuje zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

5.3. Ryzyko płynności i finansowania

Ryzyko płynności i finansowania to ryzyko braku możliwości wywiązania się z bieżących zobowiązań Banku, wskutek braku aktywów o dużej płynności (gotówki, środków na rachunku bieżącym Banku, lokat krótkoterminowych, łatwo zbywalnych papierów wartościowych) lub możliwości zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań, jak również ryzyko, że Bank będzie zmuszony sprzedać aktywa mniej płynne ze stratą, aby zaspokoić zapotrzebowanie na środki płynne, np. z tytułu wycofywania depozytów lub udzielania kredytów.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu osiągnięcie założonej rentowności i planowanego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Przez zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania rozumie się proces kształtowania struktury ilościowej (zróżnicowanie składników zarówno pasywów, jak i aktywów, a także zobowiązań pozabilansowych udzielonych oraz otrzymanych), w celu zapewnienia płynności finansowej Banku, przy jednoczesnym osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego.

Zarządzanie płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku. Procesem zarządzania ryzykiem płynności objęte są wszystkie jednostki organizacyjne Banku.

Raporty oraz informacje w zakresie ryzyka płynności finansowej sporządza Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, są to:

- 1) codzienne informacje:
 - a) zestawienie przepływów środków pieniężnych oraz zagospodarowanie wolnych środków,
 - b) kalkulacje nadzorczych miar płynności,
 - c) prognozy przepływów środków pieniężnych dla płynności bieżącej (w horyzoncie 7 dni) i krótkoterminowej (30 dni).

- d) kalkulacja wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR- Liquidity Coverage Ratio)
 - e) kalkulacja wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR – Net Stable Funding Ratio).
- 2) raport z analizy ryzyka płynności i finansowania /miesięczny/: obejmujący zarządzanie płynnością bieżącą oraz miesięczny raport z analizy ryzyka płynności i finansowania przedstawiany i oceniany na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Ryzykami poświęconym ocenie ryzyka finansowego, zawierający szczegółową informację o ekspozycji Banku na ryzyko płynności finansowej w okresie ostatniego miesiąca oraz ocenę ryzyka finansowego Banku w porównaniu do miesiąca poprzedniego i do końca roku.

Wnioski wynikające z miesięcznych analiz są wykorzystywane przez Zarząd Banku.

- 3) informacja w zakresie ryzyka płynności i finansowania /półroczna/:
- sporządzana w cyklu półrocznym w oparciu o bieżące analizy i opracowania i przekazywana do zapoznania przez Radę Nadzorczą Banku.

W celu ograniczenia ryzyka płynności i finansowania stosuje się poniższe zalecenia:

1. Kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
2. Utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
3. Wykorzystywanie rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych (Zarządzenie Prezesa NBP w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej), przy utrzymywaniu średniego stanu rezerwy na zadeklarowanym poziomie;
4. Ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych klientów oraz innych nadmiernych zaangażowań;
5. Wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
6. Utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
7. Stałe umowy współpracy z bankami umożliwiające przyjęcie lokat międzybankowych lub zaciągnięcie kredytów i pożyczek;
8. Pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
9. Prognozowanie krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;

10. Wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;

11. Kształtowanie właściwych relacji z klientami - w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych ich zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie aktywnie i bieżąco współpracuje z Bankiem Zrzeszającym, tj. Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

Polityka Banku BPS S.A. w zakresie zarządzania płynnością zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych obejmuje:

- 1) utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze,
- 2) finansowanie banków spółdzielczych w trakcie dnia operacyjnego poprzez udzielanie debetów w rachunku bieżącym ,
- 3) zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów,
- 4) sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych oraz pośredniczenie w nabywaniu innych papierów wartościowych na rynku pierwotnym lub wtórnym,
- 5) dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych,
- 6) udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych,
- 7) administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych, których zasady tworzenia i wykorzystania określa Regulamin Finansowy Zrzeszenia.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykami, który:

- 1) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności i finansowania,
- 2) Opiniuje limity dotyczące ryzyka płynności,
- 3) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
- 4) Weryfikuje plany awaryjne komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań.

Bank opracował w formie Planów awaryjnych katalog działań naprawczych na wypadek zagrożenia utratą płynności i zagrożenia bezpieczeństwa Banku i zdeponowanych środków Klientów. Opracowane przez Bank Plany awaryjne utrzymania płynności gwarantują:

- a) Niezakłócony dostęp do usług finansowych świadczonych przez Bank,
- b) Bezpieczeństwo wkładów klientów zdeponowanych w Banku,
- c) Przetrawienie Banku w sytuacjach kryzysowych.

5.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian zewnętrznych (rynkowych) stóp procentowych na sytuację finansową banku. Narażenie to dotyczy zasadniczo zagrożenia wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do oprocentowanych aktywów i pasywów a także pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Ryzykiem jest jednak nie sama zmiana stóp procentowych w przyszłości, ale niepewność co do kierunków oraz skali zmian stóp procentowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz na kontroli ryzyka opcji klienta i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy.

Najważniejsza część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż w największym stopniu wpływa na poziom zmian dochodu odsetkowego.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:

- 1) porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- 2) wyliczaniu zmian wyniku odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych,
- 3) poza analizą opisaną w punktach 1 i 2 powyżej, wyliczaniu zmian wartości ekonomicznej kapitału, przy różnych scenariuszach zmian w zakresie krzywej dochodowości.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- 1) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne),
- 2) metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej.
- 4) metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej Banku.

W ramach analizy ryzyka stopy procentowej sporządzane są m.in. następujące zestawienia:

- 1) zestawienie struktury aktywów i pasywów oprocentowanych według stawek referencyjnych, z wyliczonym średnioważonym oprocentowaniem oraz średnioważonym wskaźnikiem zmian do stawek referencyjnych,
- 2) zestawienie niedopasowania (luki) w poszczególnych przedziałach przeszacowania dla aktywów i pasywów sklasyfikowanych według stóp referencyjnych,

- 3) scenariusze zmian wyniku odsetkowego,
- 4) scenariusze zmian wartości ekonomicznej Banku,
- 5) odwrócony test warunków skrajnych, rozumiany jako maksymalna możliwa zmiana stóp procentowych, przy której nie wystąpi przekroczenie wartości planowanego na dany rok wyniku finansowego netto,
- 6) analiza ryzyka pozycji o nieokreślonym terminie wymagalności,
- 7) obliczenia podstawowych wskaźników związanych z aktywami i pasywami oprocentowanymi,
- 8) zestawienie poziomu wykorzystania obowiązujących w Banku limitów ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej,
- 9) prognozę przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego,
- 10) informacje o poziomie (stopniu) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, o przekroczeniach i podjętych działaniach,
- 11) inne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Elementem analizy jest sprawozdanie z przestrzegania obowiązujących limitów (stopnia ich wykorzystania).

W ramach analizy uzupełniającej Bank dokonuje symulacji wyniku odsetkowego w okresach obrachunkowych, na podstawie wykonania przychodów i kosztów w analizowanym okresie oraz przy wykorzystaniu struktury aktywów i pasywów oprocentowanych na koniec badanego miesiąca, przy różnych scenariuszach zmian stóp procentowych.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz niezależnie od sporządzanej analizy ryzyka stopy procentowej w odniesieniu do pozycji wrażliwych na stopę procentową (bilansowych i pozabilansowych), przeprowadza ocenę dotyczącą potencjalnego wpływu posiadanych zobowiązań pozabilansowych z tytułu przyznanych a niewykorzystanych przez klientów linii kredytowych (dotyczy to również pozycji pozabilansowych niewrażliwych na stopę procentową, tzn. nie generujących przychodów odsetkowych jako pozycja pozabilansowa).

Analizy powyższe sporządzane są w przypadku, gdy udział zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych przekroczy poziom 5% aktywów oprocentowanych.

W celu utrzymania założonego w planach strategicznych oraz w rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą następujących działań:

- 1) inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności, lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym oraz papierów wartościowych),
- 2) kredytowania (ustalenie parametrów produktów kredytowych),

- 3) finansowania zewnętrznego (w tym polityką depozytową),
- 4) ustalania oprocentowania,
- 5) zarządzania terminami przeszacowania stóp procentowych oraz terminami zapadalności i wymagalności dla poszczególnych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych.

Ponadto, w celu efektywnego zarządzania strukturą pozycji oprocentowanych, Bank wykonuje następujące działania:

- 1) prowadzi monitoring kształtowania się podstawowych dla Banku zewnętrznych stóp procentowych:
 - a) stopy redyskonta weksli NBP,
 - b) rentowności obligacji skarbowych,
 - c) stawek rynku międzybankowego WIBID/WIBOR,
- 2) analizuje kształtowanie oprocentowania własnych produktów oprocentowanych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków i instytucji kredytowych na lokalnym rynku usług finansowych,
- 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

W przypadku zniżujących rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości ujemnej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) skraca terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,
- 2) wydłuża terminy środków lokowanych w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą, dokonuje zakupu papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,
- 3) rozbudowuje portfel kredytów o stałym oprocentowaniu (w ramach ustanowionych limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej),
- 4) dokonuje weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych, przy ustalaniu stóp nominalnych,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu poprzez preferowanie depozytów o krótszych terminach wymagalności.

W przypadku wyższych rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości dodatniej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) wydłuża terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,
- 2) skraca terminy lokowanych środków w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą oraz papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,

- 3) ogranicza portfel kredytów o stałym oprocentowaniu,
- 4) zmniejsza udział stałej marży odsetkowej w relacji do stóp bazowych, przy kalkulowaniu stóp nominalnych oprocentowania kredytów,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu poprzez preferowanie depozytów o dłuższych terminach wymagalności.

Ponadto Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów.

Ograniczanie ryzyka bazowego stopy procentowej i jego możliwego, negatywnego wpływu na wynik odsetkowy Banku prowadzone jest poprzez szybką reakcję Banku, polegającą na wprowadzeniu zmian oprocentowania depozytów i kredytów niwelujących niekorzystne skutki zmian rynkowych stóp procentowych.

5.5. Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego wynika z niewłaściwej dywersyfikacji źródeł osiąganego wyniku finansowego lub niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności na poziomie wynikającym m.in. z zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą planów finansowych. Jeżeli Bank nie jest w stanie generować zysku na odpowiednim poziomie, skutkować to może ograniczeniem skali jego działalności ze względu na spadek możliwości efektywnego wzrostu funduszy własnych zabezpieczających podejmowane ryzyka.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem wyniku finansowego w Banku jest generowanie tego wyniku na poziomie zapewniającym stabilny i adekwatny do wzrostu ponoszonego ryzyka wzrost funduszy własnych poprzez efektywne zarządzanie działalnością bankową.

Wynik finansowy Banku jest pochodną zarządzania bieżącą działalnością operacyjną, w tym:

- 1) Zarządzania aktywami i pasywami,
- 2) Generowania przychodów i ponoszenia kosztów,
- 3) Zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego, w szczególności:
 - a) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji,
 - b) ryzyka płynności i finansowania,
 - c) ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym,
 - d) ryzyka operacyjnego,
 - e) ryzyka walutowego,
 - f) ryzyka cyklu gospodarczego.

Zarządzanie poszczególnymi elementami i obszarami działalności operacyjnej Banku mającymi wpływ na ostateczny poziom wyniku finansowego, w tym w zakresie zasad prowadzenia działalności operacyjnej a także limitowania, monitorowania, analizowania

oraz raportowania ryzyk występujących w działalności Banku regulują odrębne, szczegółowe przepisy wewnętrzne Banku.

Zasady bieżącego zarządzania ryzykiem wyniku finansowego poprzez planowanie ekonomiczno-finansowe oraz monitorowanie i raportowanie do odpowiednich organów Banku realizacji planów finansowych, w tym planowania i wykonania wyniku finansowego, uregulowane zostały w Instrukcji „Zasady planowania ekonomiczno-finansowego, strategicznego i krótkoterminowego oraz monitorowania realizacji planów w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie”.

Zarządzanie ryzykiem wyniku finansowego w Banku oparte jest na analizie czynników mających wpływ na poziom wyniku finansowego oraz jego stabilność/zmienność w czasie.

Pomiar ryzyka wyniku finansowego odbywa się poprzez analizę historyczną:

- 1) poziomu i struktury aktywów i pasywów,
- 2) poziomu i struktury przychodów i kosztów oraz zmienności elementów rachunku zysków i strat, mających wpływ na poziom wyniku finansowego,
- 3) ryzyka kredytowego,
- 4) ryzyka płynności i finansowania,
- 5) ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym,
- 6) ryzyka operacyjnego,
- 7) ryzyka walutowego,
- 8) ryzyka cyklu gospodarczego,
- 9) stopnia realizacji Planu finansowego.

Analiza ryzyka wyniku finansowego przeprowadzana jest w szczególności w oparciu o następujące dane i analizy pomocnicze:

- 1) zestawienie obrotów i sald kont analitycznych – poziom i struktura bilansu oraz przychodów i kosztów,
- 2) dane z analizy portfela kredytowego – poziom i struktura kredytów zagrożonych,
- 3) dane z analizy ryzyka płynności i finansowania – struktura bazy depozytowej,
- 4) dane z analizy ryzyka stopy procentowej – dochodowość aktywów i koszt pozyskania pasywów oraz marża odsetkowa,
- 5) dane z analizy ryzyka operacyjnego – poziom poniesionych strat,
- 6) dane z analizy ryzyka walutowego – całkowita pozycja walutowa, wynik z pozycji wymiany,
- 7) inne istotne dane bieżące.

5.6. Ryzyko rynkowe, w tym ryzyko walutowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko niekorzystnych, niezależnych od Banku, zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku. Ze względu na niską skalę prowadzonej przez Bank działalności

handlowej, ponoszone ryzyko rynkowe ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym Banku jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany, z zachowaniem ostrożnościowego podejścia do ryzyka wynikającego z prowadzenia tej działalności. Głównym założeniem w zakresie ograniczania ryzyka walutowego będzie utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej na poziomie nie przekraczającym 2% funduszy własnych, co pozwoli nie tworzyć regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na:

- 1) zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych, minimalizując związane z tym ryzyko;
- 2) pomiarze, monitorowaniu, limitowaniu i kontrolowaniu poziomu ryzyka walutowego oraz raportowaniu w tym zakresie;
- 3) monitorowanie innych ryzyk związanych z prowadzeniem działalności dewizowej, w tym szczególnie ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka operacyjnego.

Raportowanie ryzyka walutowego dla potrzeb organów Banku / w ramach SIZ odbywa się w Banku z częstotliwością:

- 1) codzienną – Raport wewnętrzny ;
- 2) miesięczną – Raport z analizy ryzyka walutowego – dla Zarządu Banku;
- 3) półroczną – Syntetyczna informacja z zakresu ryzyka walutowego – dla Rady Nadzorczej Banku.

Raport z analizy (profilu) ryzyka walutowego podlega opiniowaniu przez Komitet Zarządzania Ryzykami.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz monitoruje przestrzeganie istniejących limitów pozycji walutowych oraz sporządza raporty wykorzystania limitów z częstotliwością:

- 1) Codziennie na godz. 9:00 za poprzedni dzień roboczy:
 - a) zestawienie dziennego stanu środków walutowych,
 - b) informację o wielkości pozycji walutowej całkowitej i jej udział w stosunku do funduszy własnych,
 - c) informację o wielkości pozycji walutowych netto dla poszczególnych walut i ich udział w stosunku do funduszy własnych,
 - d) wyniki przeprowadzonych stress testów.
- 2) Niezwłocznie, w przypadku przekroczenia limitów, raport powinien zawierać analizę przyczyn tychże przekroczeń.

Raz w miesiącu sporządzany jest raport z analizy ryzyka walutowego, zawierający:

- 1) Zestawienie stanu środków walutowych na koniec analizowanego miesiąca,

- 2) Informację o wielkości pozycji walutowej indywidualnej i jej udział w funduszach własnych Banku,
- 3) Informację o wielkości pozycji walutowej całkowitej i jej udział w stosunku do funduszy własnych,
- 4) Informację o przestrzeganiu limitów dla pozycji walutowych,
- 5) Wyniki stress testów,
- 6) Wyznaczony wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oraz oszacowany na podstawie stress testów kapitał wewnętrzny,
- 7) Analizę sytuacji na międzybankowym rynku walutowym oraz innych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na sposób zarządzania pozycją walutową w granicach ustalonych limitów,
- 8) Prognozy kształtowania się sytuacji na międzybankowym rynku walutowym oraz inne czynniki mogące mieć wpływ na sposób zarządzania pozycją walutową w granicach ustalonych limitów, a w uzasadnionych przypadkach propozycje zmiany tychże limitów lub innych działań ograniczających ryzyko walutowe.

5.7. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko (możliwość) poniesienia straty lub zmniejszenia zysku poniżej określonego poziomu, wynikające z nieodpowiednich lub wadliwych procesów wewnętrznych, błędów ludzkich, wadliwego działania systemów: logistycznych, technicznych i teleinformatycznych lub zaistnienia niekorzystnych zdarzeń zewnętrznych. Do obszaru ryzyka operacyjnego włącza się również ryzyko prawne. Z obszaru ryzyka operacyjnego wyłącza się ryzyko utraty reputacji oraz ryzyko strategiczne.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

W celu umożliwienia dokładnego rozpoznania profilu ryzyka operacyjnego obowiązuje klasyfikacja obszaru ryzyka operacyjnego. Najwyższym poziomem klasyfikacji są kategorie ryzyka operacyjnego, a najniższym opisy przykładowych incydentów i zdarzeń.

Klasyfikacja jest wspólna dla wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku wdrażany jest w celu:

- 1) minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 2) usprawniania działań prowadzonych przez Bank,
- 3) zapobiegania powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie,

monitorowanie, raportowanie oraz redukcje tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

1. Identyfikacja ryzyka operacyjnego

- 1) Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.
- 2) Ryzyko operacyjne jest identyfikowane i rejestrowane w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka.
- 3) Ryzyko operacyjne jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w działaniach realizowanych przez Bank, a szczególności w celu zapobiegania powstawaniu zagrożeń dla zachowania ciągłości działania Banku.

2. Pomiar poziomu ryzyka operacyjnego

- 1) W Banku funkcjonują następujące mechanizmy identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego:
 - a) okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego,
 - b) jednorazowe przeglądy ryzyka dotyczące nowych produktów, procesów i systemów.
- 2) Celem przeglądów jest rozpoznanie rodzajów i miejsc występowania zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym, badanie ich możliwego wpływu na działanie Banku oraz określenie możliwych zabezpieczeń.
- 3) Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, a także spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

3. Monitorowanie ryzyka operacyjnego

- 1) Poziomy ryzyka operacyjnego są monitorowane we wszystkich obszarach działania Banku.
- 2) Monitorowanie poziomów ryzyka operacyjnego prowadzone jest w Zespole Zarządzania Ryzykami i Analiz.

4. Raportowanie ryzyka operacyjnego

- 1) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w cyklach kwartalnych sporządza raport w sprawie ryzyka operacyjnego.
- 2) Raport jest przedkładany Komitetowi Zarządzania Ryzykami.
- 3) Po zapoznaniu przez Komitet Zarządzania Ryzykami, raporty są przekazywane Zarządowi.
- 4) Zarząd Banku przekazuje w okresach półrocznych Radzie Nadzorczej informacje o sytuacji Banku w zakresie ryzyka operacyjnego.

5. Rodzaje działań zabezpieczających i redukujących wpływ ryzyka

1. Polityka działania Banku związana z redukcją ryzyka operacyjnego jest ukierunkowana w pierwszej mierze na działania zapobiegawcze.

2. W zależności od ocenionego poziomu ryzyka stosowane są odpowiednie działania związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom ryzyka.
3. W zakresie zagrożeń o poziomie oszacowanym w przedziale od 1 do 2, ryzyko jest akceptowane, nie są konieczne dodatkowe mechanizmy kontroli ryzyka ponad:
 - 1) kontrolę wewnętrzną (funkcjonalną),
 - 2) stosowanie odpowiednich procedur dokonywania operacji,
 - 3) szkolenie pracowników mające na celu prawidłowe wykonywanie operacji, a także uświadomienie istnienia i sposobów zapobiegania występowaniu ryzyka,
 - 4) przekazywanie bieżących informacji na temat istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ryzyka i ograniczeniu jego wpływu,
 - 5) monitorowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego, gromadzenie informacji dotyczących ryzyka i ich okresowa analiza,
 - 6) okresową identyfikację, ocenę i raportowanie na temat poziomu ryzyka.
4. W przypadku zagrożeń o poziomie ocenionym w przedziale od 3 do 6, projektowane i wdrażane są dodatkowe mechanizmy kontroli ryzyka, zależne od identyfikowanych zagrożeń, ich charakteru i wielkości ryzyka w postaci:
 - 1) przyjęcia limitów w zakresie podejmowania decyzji, w celu ograniczenie strat mogących powstać z tytułu błędów popełnianych przez ludzi,
 - 2) opracowania i wdrożenia odpowiednich planów awaryjnych lub planów utrzymania ciągłości działania,
 - 3) automatyzacji wykonywanych czynności stosowana w celu zapobiegania lub wychwytywania błędów ludzkich lub występowania innych zdarzeń ryzyka,
 - 4) ubezpieczenia mienia w wyspecjalizowanych firmach,
 - 5) tworzenie rezerw na poczet ewentualnych strat,
 - 6) zlecenie wykonania działań wyspecjalizowanemu podmiotowi, odpowiednie zapisy w zawieranych z dostawcami lub partnerami umowach, ograniczające ryzyko i dające Bankowi możliwość odszkodowania w przypadku nie wywiązania się przez drugą stronę z umowy,
 - 7) zwiększenie zakresu i częstotliwości kontroli lub monitorowania danego obszaru inne uznane za odpowiednie dla danego zagrożenia.
5. W przypadku zagrożeń o poziomie ocenionym w przedziale od 6 do 9, mechanizmy w zakresie kształtowania ryzyka wymienione w ust. 4 , a w przypadku stwierdzenia zagrożeń o poziomie 6 przy spodziewanej niskiej efektywności ograniczania zagrożeń oraz ryzyka na poziomie 9 podejmowana może być decyzja o unikaniu ryzyka do czasu opracowania skutecznych działań zabezpieczających o ograniczeniu poziomu ryzyka.

5.8. Ryzyko braku zgodności

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi, nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych oraz standardów postępowania przyjętych przez Bank.

Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności, a także budowanie korzystnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisów i przyjętych standardów postępowania.

Zgodność wewnętrznych procedur, regulaminów i umów zawieranych z klientami lub dostawcami usług jest zapewniona przez uwzględnienie opinii prawnej radcy prawnego.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności realizowany w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację – poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych dokonywaną na podstawie informacji wewnętrznych i zewnętrznych, np. baz danych o zmianach aktów prawnych, informacji o zmianach prawnych z Banku Zrzeszającego oraz SSOZ BPS i innych instytucji, rejestrów wewnętrznych Banku, a także zgłoszonych informacji o naruszaniu przepisów, pozwalającą na wstępne zlokalizowanie obszarów ryzyka lub braku wdrożenia mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności lub mechanizmów kontrolnych;
- 2) ocenę ryzyka – poprzez pomiar lub szacowanie poziomu i profilu tego ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka – poprzez projektowanie i wprowadzanie, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności i bazujących na ocenie tego ryzyka;
- 4) monitorowanie – wielkości i profilu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli tego ryzyka;
- 5) raportowanie - na temat ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu Audytu.

Weryfikacji mapy i profilu ryzyka dokonuje się cyklicznie oraz w następujących przypadkach :

- 1) identyfikacja ewentualnych nowych procesów istotnych,
- 2) identyfikacja nowych przepisów lub norm lub zmiana wielkości ryzyka inherentnego, np. z powodu zmian interpretacji istniejących przepisów, zakresu ich stosowania, polityki nadzorczej itp.
- 3) identyfikacja nowych lub zmiana ewentualnych mechanizmów kontroli ryzyka,
- 4) zmiana oceny skuteczności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności na skutek wystąpienia niezgodności lub na skutek wyników niezależnego

monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych (w tym testów komórki ds. zgodności).

W 2021 roku Bank nie poniósł istotnych kosztów z tytułu ryzyka braku zgodności. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem trudnomierzalnym, w okresie 2021 roku nie miało znaczących skutków wymiernych i nie zachodzi potrzeba zmiany jego profilu lub zwiększenia częstotliwości jego pomiaru.

5.9. Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe jest to ryzyko niewłaściwej struktury posiadanych funduszy własnych w relacji do skali i rodzaju działalności Banku lub ryzyko ewentualnych problemów Banku w pozyskaniu dodatkowego kapitału (funduszy), w szczególności, gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Realizacja strategii kształtowania funduszy własnych Banku Spółdzielczego w Sochaczewie przebiega zgodnie z ustalonymi kierunkami, Bank zwiększa poziom funduszy własnych poprzez coroczne odpisy z zysku oraz uzupełniająco poprzez zwiększenie funduszu udziałowego i innych funduszy. Działania Banku są ukierunkowane na przekonywanie członków Banku do podjęcia przez ich przedstawicieli świadomych decyzji o przeznaczeniu wypracowanych rocznych nadwyżek finansowych na powiększanie funduszy własnych Banku. Zasadniczym celem kapitałowym Banku jest zwiększanie funduszy własnych i utrzymywanie ich na poziomie zgodnym z wymogami przepisów prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne występujące w działalności Banku.

Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono więcej niż nadzorcze limity.

Ustalone przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej są dostosowywane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wyposażenie kapitałowe Banku wg stanu na koniec 2021 roku jest adekwatne w stosunku do ponoszonego ryzyka – łączny współczynnik kapitałowy na koniec 2021 roku wynosił 17,72%, a wskaźnik kapitału podstawowego Tier I wyniósł 16,88%.

Bank przyjmuje, że minimalnym wewnętrznym poziomem współczynnika kapitałowego/wypłacalności w Banku wyliczonym zgodnie z przepisami CRR jest wartość 10,5%.

Analiza realizacji działań wspomagających osiągnięcie przyjętych celów strategicznych przebiega zgodnie z ustalonymi kierunkami, Bank umacnia ekonomiczne podstawy działania co wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa powierzonych środków i zmniejszanie obszarów ryzyka, wyższe rozmiary prowadzonej działalności umacniają pozycję Banku na rynku lokalnym a wzrost efektywności działania przekłada się na wyższe wyniki finansowe netto.

O wielkości i strukturze posiadanych funduszy własnych informowany jest Zarząd Banku i Rada Nadzorcza w okresach kwartalnych przy omawianiu realizacji wykonania planu finansowego oraz w okresach półrocznych w raportach z zakresu adekwatności kapitałowej.

6. Fundusze własne

6.1. Informacje podstawowe

Polityka kapitałowa Banku zmierza do zrekompensowania utraty funduszy własnych spowodowanego zmianami kryteriów uznawania kapitałów banków zgodnie z Rozporządzeniem CRR, a także sukcesywnego ich wzrostu oraz utrzymywania takiego poziomu funduszy własnych, który:

- 1) będzie zgodny z wymogami prawa;
- 2) w pełni zabezpieczy wszystkie zidentyfikowane, istotne ryzyka występujące w działalności Banku i jednocześnie:
 - a) będzie wyższy niż suma wymogów kapitałowych utworzonych na te ryzyka;
 - b) zapewni dotrzymanie nadzorczych wskaźników kapitałowych;
 - c) zagwarantuje bezpieczny rozwój Banku;
 - d) zapewni utrzymanie – przez prowadzenie polityki dywidendowej zgodnej z wymogami nadzorczymi ale także interesem udziałowców – bazy członkowskiej Banku.

Głównym źródłem pozyskiwania kapitałów jest powiększanie funduszy własnych zaliczanych do kapitałów TIER I o wypracowany zysk netto.

Szczegółowy plan kapitałowy na każdy rok obrotowy przyjmowany jest przez Zarząd Banku i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą w ramach rocznego Planu finansowego.

6.2. Struktura funduszy własnych

Bank zgodnie z art. 72 Rozporządzenia CRR utrzymywał na koniec 2021r. fundusze własne na poziomie 36 218 tys. zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Strukturę posiadanych funduszy własnych na dzień 31 grudnia 2021 roku przedstawiono w tabeli poniżej.

Lp.	Fundusze Banku stanowiące podstawę wyznaczania współczynników kapitałowych	31.12.2021
		Wartość w tys. zł.
	OGÓLEM, w tym:	36 218
I	Kapitał TIER I	34 503
	Kapitał podstawowy Tier I (CET 1)	34 503
1.	Fundusz udziałowy (wartość procentowa zgodnie z art. 486 ust. 5 Rozporządzenia CRR)	1 338
2.	Kapitał rezerwowy	31 458
3.	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2 000
4.	Niezrealizowane zyski z tytułu posiadanych aktywów lub zobowiązań wycenianych do wartości godziwej, w tym fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego (wartości procentowe zgodnie z art. 467 ust. 2 i 468 ust. 2 Rozporządzenia CRR)	470
5.	Niezrealizowane straty z tytułu posiadanych aktywów lub zobowiązań wycenianych do wartości godziwej (wartości procentowe zgodnie z art. 467 ust. 2 i 468 ust. 2 Rozporządzenia CRR)	- 763
6.	Odliczenia do pozycji kapitału podstawowego Tier I zgodnie art. 36 Rozporządzenia CRR	0
II	Kapitał TIER II	1 715
1.	Instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału Tier I oraz pożyczki podporządkowane	0
2.	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego przed skutkami podatkowymi w wysokości do maksymalnie 1,25% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem	1 715
3.	Odliczenia do pozycji kapitału Tier II zgodnie z art. 66 Rozporządzenia CRR	0
4.	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0

6.3. Wartość bilansowa funduszy

Łączna wartość bilansowa kapitałów Banku na dzień 31.12.2021r. wyniosła 34 505 tys. zł.

Lp	Fundusze Banku wg. wartości bilansowej	31.12.2021
		Wartość w tys. zł.
I.	OGÓLEM, w tym:	34 505
1.	Fundusz udziałowy	1 340
2.	Fundusz zasobowy	31 458
3.	Fundusz ogólnego ryzyka	2 000
4.	Fundusz z aktualizacji rzeczowego majątku trwałego	470
5.	Fundusz z aktualizacji wyceny aktywów	-763
6.	Pożyczka podporządkowana w części zaliczonej do funduszy własnych	0
7.	Wartości niematerialne i prawne	0

7. Regulacyjne wymogi kapitałowe

Regulacyjne (minimalne) wymogi kapitałowe w Banku obejmują:

- a) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego;
- b) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, w tym ryzyka walutowego;
- c) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań;
- d) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej;
- e) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

i wyznaczane są zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu CRR.

Bank wyznacza regulacyjny (minimalny) wymóg kapitałowy (kapitał ważony ryzykiem) w celu wyliczania i monitorowania poziomu wskaźników/współczynników kapitałowych.

7.1. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową zgodnie z art. 111-235 Rozporządzeniem CRR. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został skalkulowany według „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych ryzyk w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie” i na koniec grudnia 2021 roku wynosił – 14 045 tys. zł.

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według klas ekspozycji przedstawiała się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota wymogu
Klasa I	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	0
Klasa II	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych	2 889
Klasa III	Ekspozycje wobec sektora publicznego	4
Klasa IV	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Klasa V	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
Klasa VI	Ekspozycje wobec instytucji (banki)	334
Klasa VII	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw:	4 922
Klasa VIII	Ekspozycje detaliczne	3 170
Klasa IX	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościami	623
Klasa X	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	667
Klasa XI	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0

Klasa XII	Ekspozycje wobec obligacji zabezpieczonych	0
Klasa XIII	Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
Klasa XIV	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
Klasa XV	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	135
Klasa XVI	Ekspozycje kapitałowe	211
Klasa XVII	Inne pozycje	1 090
	Razem:	14 045

7.2. Wymóg z tytułu ryzyka rynkowego

Bank nie wykonuje operacji na własny rachunek w celach handlowych, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też z innych odchyień cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, indeksów giełdowych oraz operacje dokonywane w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Bank prowadzi działalność w taki sposób, aby skala działalności handlowej nie była znacząca. Wszystkie aktywa zaliczane są do portfela bankowego.

W 2013 roku Bank rozpoczął pełną obsługę dewizową, wprowadzając dwie waluty EUR oraz USD. Ze względu na niską skalę prowadzonej przez Bank działalności handlowej, ponoszone ryzyko rynkowe ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego. Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową zgodnie z art. 351-352 Rozporządzenia CRR. Na ostatni dzień roku w Banku występowała krótka całkowita pozycja walutowa o wartości 4 tys. zł. Wynikała ona z niedopasowania aktywów walutowych o wartości 13 476 tys. zł i pasywów walutowych o wartości 13 480 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku nie wystąpił wymóg kapitałowy na ryzyko rynkowe.

7.3. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań obliczany jest zgodnie z art. 395 Rozporządzenia CRR.

Łączny wymóg stanowi większa z kwot określonych jako:

- 1) suma nadwyżek zaangażowań Banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limity określone w art. 395 ust.1 Rozporządzenia CRR;
- 2) nadwyżka sumy dużych zaangażowań Banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limit określony w art. 395 ust. 1 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku nie wystąpił wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu zaangażowań.

7.4. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej obliczany jest zgodnie z art. 395 Rozporządzenia CRR

Łączny wymóg kapitałowy oblicza się w zakresie portfela bankowego i portfela handlowego łącznie jako większą z liczb określonych jako:

- 1) suma kwot, o jakie poszczególne znaczne zaangażowania kapitałowe (wyliczone zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym) przekraczają 10% funduszy własnych Banku;
- 2) kwota, o jaką suma znacznych zaangażowań kapitałowych przekracza 60% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku nie wystąpił wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

7.5. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest według metody wskaźnika bazowego zgodnie z art. 315-316 Rozporządzenia CRR raz w roku. Szczegółowy opis wyliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne został zapisany w „Instrukcji wyznaczania wymogów kapitałowych w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie”.

Wymóg kapitałowy ustalony na rok 2021 przedstawia poniższa tabela.

Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na 2021 rok

Lp.	Wyszczególnienie	2018 rok	2019 rok	2020 rok
1	Odsetki należne i podobne przychody	15 498	17 213	13 611
2	Odsetki do zapłaty i podobne opłaty	3 756	3 985	2 489
3	Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/ zmiennej stopie dochodu	0	0	-
4	Należności z tytułu prowizji i opłat	3 213	3 177	3 391
5	Koszty z tytułu prowizji i opłat	562	611	674
6	Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych	474	450	385
7	Pozostałe przychody operacyjne	182	327	220
	Wyniki	15 050	16 671	14 445
	Wskaźnik	15 355		
	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	2 303		

Kwota wymogu na 2021 rok wynosiła 2 303 tys. zł.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ryzyko kredytowe	14 045
2.	Ryzyko rynkowe:	0
	a) ryzyko stopy procentowej	0
	b) ryzyko walutowe	0
	c) ryzyko cen instrumentów kapitałowych	0

	d) ryzyko cen towarów	0
3.	Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0
4.	Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	Ryzyko operacyjne	2 303
	RAZEM	16 348

8. Szacowanie kapitału wewnętrznego

Bank weryfikuje dodatkowymi wskaźnikami czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyka zidentyfikowane w procesie oceny adekwatności kapitałowej w odniesieniu do ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego. Zasady ustalania kapitału wewnętrznego w odniesieniu do ryzyka kredytowego odnoszą się do dywersyfikacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem. Wg stanu na koniec 2021 roku udział aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych o wagach ryzyka 75 % i więcej, ukształtował się na poziomie niższym niż ustalony limit (70 %), stanowił 33,1 % sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe. Nie było potrzeby tworzenia dodatkowego kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe.

W zakresie ryzyka rynkowego analizie poddano całkowitą pozycję walutową, która na koniec grudnia wynosiła 4 tys. zł. Weryfikacja polegała na oszacowaniu wymogu kapitałowego przy założeniu wzrostu całkowitej pozycji walutowej o 30%. W wyniku przeprowadzonego stres testu stwierdzono, że oszacowana całkowita pozycja walutowa nie przekraczała 2% funduszy własnych i nie było potrzeby tworzenia kapitału wewnętrznego na ryzyko rynkowe w zakresie ryzyka walutowego.

W zakresie ryzyka operacyjnego w procesie ICAAP badaniu i ocenie podlegają poniesione przez Bank straty operacyjne na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy. Suma strat operacyjnych nie jest pomniejszana o spłaty, uzyskane odszkodowania, wypłaty z polis ubezpieczeniowych etc. oraz jest liczona z zastosowaniem testów warunków skrajnych – za test warunków skrajnych uznaje się wzrost sumy strat operacyjnych o 50%.

Wynik stres testu nie stanowił 2% wymogu kapitałowego i miał znikomy wpływ na ocenę poziomu tego ryzyka. Wskaźniki ilościowe w zakresie kryterium oceny ryzyka operacyjnego pozwalają ocenić, że profil ryzyka operacyjnego nie uległ zmianie i znajduje się na umiarkowanym poziomie, a regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne jest wystarczający.

W zakresie wewnętrznego wymogu przeanalizowano istotność ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- koncentracji dużych zaangażowań.
- koncentracji w sektor gospodarki,
- koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,

- koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
- koncentracji geograficznej.

W wyniku analizy stwierdzono że na dzień 31.12.2021r w żadnym przypadku nie wystąpiło przekroczenie wartości granicznej ustanowionych limitów ostrożnościowych i nie było potrzeby alokacji kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań.

W zakresie ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje poziom zmiany wartości ekonomicznej kapitału EVE. Bank szacuje kapitał wewnętrzny z uwzględnieniem nadzorczego testu wartości odstających (zmiana wartości ekonomicznej kapitału).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej

Fundusze własne	36 218				
Kapitał podstawowy Tier 1	34 503				
WEWNĘTRZNY WYMÓG KAPITAŁOWY (kapitał wewnętrzny)		Wartość limitu	Przekroczenie limitu		
Nadzorczy test wartości odstających - wartość maksymalna	4 294,0		0,0		
Wynik maksymalny w ramach testów warunków skrajnych	3 494,8	6 519,2	0,0	max.	18,00%
Udział w funduszach własnych	9,65%				
Wynik maksymalny w ramach testów scenariuszowych	4 294,0	4 657,9	0,0	max.	13,50%
Udział w kapitale podstawowym Tier 1	12,45%				
Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tyt. ryzyka stopy proc. (Kapitał wewnętrzny)	0,0				

Bank nie tworzy kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

W badanym okresie profil ryzyka stopy procentowej nie zmienił się i znajduje się na podwyższonym poziomie.

W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności i finansowania Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej (testów warunków skrajnych) według dwóch scenariuszy:

- 1) scenariusza zakładającego nagły wypływ 30% depozytów pokryty posiadany przez Bank aktywami płynnymi
- 2) scenariusza obrazowanego przez dwukrotne zwiększenie wag wpływów środków w ramach wyliczenia wskaźnika pokrycia wpływów netto.

Z przeprowadzonego testu na ostatni dzień 2021 roku wynika, że aktywa płynne nie pokrywały wartości 30% depozytów. Kwota środków do pozyskania z Banku Zrzeszającego wyniosła 0 zł. Wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko płynności i finansowania nie został utworzony. Profil ryzyka płynności i finansowania nie uległ zmianie i znajduje się na umiarkowanym poziomie-oceny ryzyka płynności i finansowania dokonano na podstawie wskaźników określonych w metodyce BION.

Wynik finansowy netto na koniec 2021 wynosił 1 770 tys. zł, w relacji do funduszy własnych na datę analizy stanowił 4,9 % funduszy własnych. Wynik finansowy w podanej wartości stanowił 100,02% wielkości planowanej na rok 2021. Nie zachodziła konieczność tworzenia kapitału wewnętrznego na ryzyko wyniku finansowego.

W procesie oceny adekwatności kapitałowej potrzebę tworzenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kapitałowe, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej określono poprzez

ustalenie kwoty amortyzacji funduszu udziałowego, instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych, pozostałej od daty analizy do dnia 31.12.2021 roku. Bank przyjął założenie, iż ryzyko nadmiernej dźwigni stanowi element ryzyka kapitałowego i jest zarządzane w ramach tego obszaru zarządzania ryzykiem z uwagi na bezpośrednie powiązanie poziomu ryzyka (skali działalności Banku wyrażone aktywami i zobowiązaniami pozabilansowymi) z poziomem i strukturą posiadanych kapitałów Tier I. Wskaźnik dźwigni obliczany jest jako miara kapitału instytucji podzielona przez miarę ekspozycji całkowitej tej instytucji i wyrażony jako wartość procentową – na koniec grudnia wskaźnik ten wyniósł 6,21%. Wskaźnik kapitałowy ryzyka kredytowego na koniec 2021 roku wyniósł 15,68%.

Na ostatni dzień grudnia 2021 roku wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu amortyzacji instrumentów nie spełniających warunków określonych w art. 29 i art. 52 CRR nie został wyznaczony.

W wyniku przeprowadzonej oceny istotności pozostałych ryzyk stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2021 roku zdefiniowane w procesie oceny adekwatności kapitałowej ryzyko cyklu gospodarczego nie generuje dodatkowego kapitału wewnętrznego. Bank w cyklach kwartalnych monitorował to ryzyko i w momencie przywrócenia poziomu uznanego za akceptowany (wskaźnik ryzyka kredytowego obliczony na datę 31.12.2021r. wynosił mniej niż ustalona wartość graniczna, tj. 7%) ryzyko cyklu gospodarczego zostało uznane za nieistotne w procesie ICAAP.

Poza wymienionymi w działalności bankowej mogą jednocześnie wystąpić inne ryzyka takie jak: ryzyko strategiczne, ryzyko utraty reputacji, ryzyko transferowe, ryzyko rezydualne oraz ryzyko modeli. W wyniku pomiaru Bank uznał, że ryzyka te nie wymagają alokacji kapitału wewnętrznego i pozostają jako ryzyka nie istotne.

Łączny wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyka wynosił 0 tys. zł.

Na dzień 31.12.2021 r. całkowity wewnętrzny wymóg kapitałowy był równy kapitałowi regulacyjnemu i wynosił 16 348 tys. zł.

Wewnętrzny współczynnik kapitałowy wynosił 17,72% i był równy sprawozdawczemu łącznemu współczynnikowi kapitałowemu.

Bank stosuje metody wyznaczania kapitału wewnętrznego opisane szczegółowo w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Sochaczewie”.

Wymogi kapitałowe Banku z podziałem na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2021 roku w tys. zł. podano poniżej:

Kapitał wewnętrzny Banku

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	14 045	14 045	0
Ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	2 303	2 303	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczeniem minimalnego wymogu kapitałowego	16 348	16 348	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
koncentracji geograficznej	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	X	0
Ryzyko płynności i finansowania	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko cyklu gospodarczego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	16 348	16 348	0
Fundusze własne	36 218	X	X
Uznany kapitał	36 218		
Kapitał podstawowy CET1	34 503	X	X
Kapitał Tier I	34 503	X	X
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	19 870	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	17,72	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	16,88	X	X
Współczynnik kapitału Tier I [%]	16,88	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej [%]	6,12	X	X
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	17,72	X	X

9. Zarządzanie ryzykami w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie

System zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania nim.

System kontroli wewnętrznej w Banku w zakresie ryzyka obejmuje:

- 1) adekwatność procesów identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 2) zasady strategii/polityki, procedury, instrukcje, metodologie,
- 3) adekwatność systemu informacji zarządczej i nadzorczej,
- 4) regularne przeglądy i oceny zgodności działania Banku z zasadami strategii/polityki oraz procedurami.

Na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i zewnętrznych, audytu wewnętrznego oraz raportów w zakresie ryzyk występujących w działalności Banku oraz adekwatności kapitałowej Zarząd Banku podejmuje decyzje odnośnie doskonalenia

jakości procedur, środków technicznych i organizacyjnych obowiązujących w Banku.

1. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając kryteria ilościowe i jakościowe.
2. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
3. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
4. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

9.1. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązywaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

- 1) Członek Zarządu, nadzorujący ryzyko kredytowe Banku;
- 2) Członek Zarządu, nadzorujący działalność kredytową;
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami opiniujący rodzaje i wysokość limitów wewnętrznych, wyniki analiz ryzyka kredytowego, wewnętrzne regulacje Banku;
- 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, odpowiedzialny za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, analiz ryzyka kredytowego, wewnętrznych regulacji Banku, przeprowadzający analizę ryzyka braku zgodności;
- 5) Dyrektorzy Oddziałów odpowiedzialni za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku oraz za prawidłową ewidencję w systemie bankowych i rzetelność przekazywanych informacji;
- 6) Stanowisko ds. zgodności przeprowadzające kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

Jako należność przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości, do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu ewidencyjno-księgowego Banku.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz rezerwę na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii "pod obserwacją",
- grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami.

Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od 01.01.2021 do dnia 31.12.2021 roku

Wyszczególnienie	Stan na dzień 01.01.2021 r. w tys. zł	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na dzień 31.12.2021 r. w tys. zł
Rezerwy na kredyty:				
- normalne i pod obserwacją	0	0	0	0
- poniżej standardu	0	0	0	0
- wątpliwe	15	0	15	0
- stracone	13 855	2 396	704	15 547
Ogółem	13 870	2 396	719	15 547

Udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne Banku wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. W 2021 roku nie było korekt wartości i kwot odzyskanych, zaliczonych bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Zmiana stanu korekt wartości z tytułu ESP w okresie od 01.01.2021 do 31.12.2021 roku.

Wyszczególnienie	Stan na dzień 01.01.2021 r. w tys. zł.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na dzień 31.12.2021 r. w tys. zł.
Kredyty:				
- normalne i pod obserwacją	1 560	203	289	1 474
- poniżej standardu	0	0	0	0
- wątpliwe	0	0	0	0
- stracone	0	0	0	0
Ogółem	1 560	203	289	1 474

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z Ustawą Prawo bankowe. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka, związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Wielkość rocznego odpisu na rezerwę na ryzyko ogólne wynosi:

- co najwyżej 1,5% niespłaconej kwoty kredytów i pożyczek pieniężnych, pomniejszonej o kwotę kredytów i pożyczek pieniężnych, zaklasyfikowanych do kategorii straconych według stanu na koniec poprzedniego roku obrotowego,
- nie więcej niż kwota odpisu dokonanego w bieżącym roku obrotowym z zysku za rok poprzedni na fundusz ogólnego ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. wartość rezerwy na ryzyko ogólne wynosiła 1 715 tys. zł.

Łączna wartość ekspozycji według wyceny bilansowej (po pomniejszeniu o utworzone rezerwy celowe i zmiany stanu korekt wartości z tytułu ESP) na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 619 302 zł.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł, bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnia kwota ekspozycji w okresie od 31.01.2021 roku do 31.12.2021 roku w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2021r.	Średnia kwota w okresie od 31.01.2021r. do 31.12.2021r./*
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	167 485	148 213
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	180 580	156 058
3.	Ekspozycje wobec sektora publicznego	54	83
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	89 416	65 924
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	86 620	92 248
8.	Ekspozycje detaliczne	52 172	50 202
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	17 555	22 403
10.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	8 341	9 053
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
15.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	1 464	1 380
16.	Ekspozycje kapitałowe	2 642	2 642
17.	Inne pozycje	12 973	15 125
	RAZEM EKWIWALENT BILANSOWY	619 302	563 331

*Średnia arytmetyczna liczona na stanach miesięcznych

Struktura ekspozycji bilansowych według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł.

Istotne klasy należności	1 m-ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	104 872		2 000		6 000	27 500	27 113		
Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	948	2 359	3 111	7 628	16 037	51 478	71 599	27 420	

Ekspozycje wobec sektora publicznego	9	5	7	14	19				
Ekspozycje wobec instytucji	62 716					2 300	24 400		
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	29 545	4 468	4 123	10 191	12 414	11 627	12 420	1 832	
Ekspozycje detaliczne	5 738	1 626	2 952	6 565	9 645	11 423	14 223		
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 939	826	732	1 291	2 096	2 435	3 069	3 916	1 251
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 897	980	520	686	796	660	802		
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem									
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania									1 464
Ekspozycje kapitałowe									2 642
Inne pozycje	12 973								
RAZEM	222 637	10 264	13 445	26 375	47 007	107 423	153 626	33 168	5 357

9.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, regionów i zabezpieczeń. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku. Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.

Struktura branżowa ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (brutto) w rozbiciu na klasy ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł:

Branża	Klasa ekspozycji					Suma końcowa	Udział branż w strukturze
	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne		
Administracja publiczna	180 556	0	0	0	0	180 556	50,69%
Budownictwo	0	0	0	33 468	0	33 468	9,40%
Edukacja	0	0	0	2 571	0	2 571	0,72%
Handel hurtowy i detaliczny	0	0	0	14 889	0	14 889	4,18%
Wytwarzanie i zaopatr. w energię el. ,gaz	0	0	0	2 880	0	2 880	0,81%
Obsługa nieruchomości	0	54	0	6 828	0	6 882	1,93%
Dz. związana z zakwaterowaniem i usł. gastron.	0	0	0	14 212	0	14 212	3,99%
Dz. finansowa i ubezpiecz.	0	0	23 710	2 805	0	26 515	7,44%
Pozostała działalność usługowa komunalna	0	0	0	429	0	429	0,12%
Dz. profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	1 734	0	1 734	0,49%
Przetwórstwo	0	0	0	18 918	0	18 918	5,31%
Rolnictwo	0	0	0	33 895	0	33 895	9,52%
Transport, gospodarka magazynowa	0	0	0	9 299	0	9 299	2,61%
Dz. w zakresie usług administr. i dz. wspierająca	0	0	0	2 161	0	2 161	0,61%
Dostawa wody	0	0	0	268	0	268	0,07%
Informacja i komunikacja	0	0	0	5 684	0	5 684	1,60%
Opieka zdrowotna	0	0	0	1 720	0	1 720	0,48%
Działalność związana z kulturą, rozrywką	0	0	0	98	0	98	0,03%
SUMA	180 556	54	23 710	151 859	0	356 179	100,00%

*uwzględnia zaangażowanie w papiery wartościowe i zob. pozabilansowe z tytułu udzielonych gwarancji

Struktura zaangażowania w poszczególnych branżach oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych według stanu na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł:

Branża	Należności normalne	Należności		Rezerwy celowe
		zagrożone	w tym przeterminowane	
Administracja publiczna	180 556	0	0	0
Budownictwo	24 177	9 291	9 291	2 568
Edukacja	2 571	0	0	0
Handel hurtowy i detaliczny	13 087	1 802	1 802	870
Wytwarzanie i zaopatr. w energię el. ,gaz	2 880	0	0	0
Obsługa nieruchomości	6 398	484	484	0
Dz. związana z zakwaterowaniem i usł. gastron.	13 030	1 182	1 182	1 182
Dz. finansowa i ubezpiecz.	26 515	0	0	0
Pozostała działalność usługowa komunalna	429	0	0	0
Dz. profesjonalna, naukowa i techniczna	1 730	4	4	4
Przetwórstwo	17 388	1 530	1 530	1 530
Rolnictwo	33 745	150	150	150
Transport, gospodarka magazynowa	8 948	351	351	295
Dz. w zakresie usług administr. i dz. wspierająca	2 161	0	0	0
Dostawa wody	268	0	0	
Informacja i komunikacja	5 684	0	0	0
Opieka zdrowotna	1 720	0	0	0
Działalność związana z kulturą, rozrywką	98	0	0	0
SUMA	341 385	14 794	14 794	6 599

*uwzględnia zaangażowanie w papiery wartościowe i zob. pozabilansowe z tytułu udzielonych gwarancji

Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na powiaty pod względem istotnych klas ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł.

Powiat	Klasa ekspozycji					Suma końcowa	Udział powiatów w zaangażowaniu kredytowym ogółem
	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne		
działdowski	0	0	0	0	1	1	0,00%
gostyniński	3 747	0	0	10	12	3 769	1,36%
grodzki	8 754	0	0	0	10	8 764	3,16%
kamiennogórski	0	0	0	0	0	0	0,00%
krośnieński	0	0	0	0	0	0	0,00%
kutnowski	15 490	0	0	0	2	15 492	5,58%
legionowski	0	0	0	0	54	54	0,02%
lidzbarski	0	0	0	0	0	0	0,00%
łęczycki	0	0	0	0	1	1	0,00%
łowicki	2 064	0	0	1 126	751	3 941	1,42%
łódzki	6 000	0	0	0	13	6 013	2,17%
mławski	1 851	0	0	0	0	1 851	0,67%
nidzicki	0	0	0	0	0	0	0,00%
nowodworski	0	0	0	3 186	9	3 195	1,15%
ostrowski	8 880	0	0	0	0	8 880	3,20%
pajęczański	0	0	0	1 376	0	1 376	0,50%
płocki	0	0	0	3 330	575	3 905	1,41%

pruszkowski	8 651	0	0	7 595	34	16 280	5,86%
rawicki				0		0	0,00%
rawski	0	0	0	87	0	87	0,03%
siedlecki	0	0	0	0	0	0	0,00%
sierpecki	0	0	0	0	2	2	0,00%
skierniewicki	20 005	0	0	5 104	591	25 700	9,26%
ślubicki	0	0	0	0	1	1	0,00%
sochaczewski	2 690	94	0	84 346	44 323	131 453	47,36%
stargardzki	0	0	0	142	0	142	0,05%
tomaszowski	2 382	0	0	0	0	2 382	0,86%
warszawski	0	0	0	19 987	1 599	21 586	7,78%
warszawski-zachodni	7 127	0	0	1 709	1 468	10 304	3,71%
wrocławski					44	44	0,02%
wyszkowski					114	114	0,04%
żarski	0	0	0	0	1	1	0,00%
żyrardowski	6 979	0	0	3 701	3 357	14 037	5,06%
RAZEM	94 620	94	0	131 699	52 962	279 375	100,00%

*uwzględnia zob. pozabilansowe z tyt. udzielonych gwarancji

Struktura zaangażowania w poszczególnych powiatach oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych według stanu na dzień 31.12.2021 roku w tys. zł.

Powiat	Kredyty normalne	Należności		Rezerwy celowe
		zagrożone	w tym przeterminowane	
działdowski	0	1	1	1
gostyniński	3 757	12	12	12
grodziski	8 764	0	0	0
kamiennogórski	0	0	0	0
krośnieński	0	0	0	0
kutnowski	15 490	2	2	2
legionowski	54	0	0	0
lidzbarski	0	0	0	0
łęczycki	0	1	1	1
łowicki	3 941	0	0	0
łódzki	6 000	13	13	13
mławski	1 851	0	0	0
nidzicki	0	0	0	0
nowodworski	3 195	0	0	0
ostrowski	8 880	0	0	0
pajęczański	1 376	0	0	0
płocki	3 838	67	67	67
pruszkowski	12 098	4 182	4 182	894
rawicki	0	0	0	0
rawski	87	0	0	0
siedlecki	0	0	0	0
sierpecki	0	2	2	2
skierniewicki	25 700	0	0	0
ślubicki	0	1	1	1
sochaczewski	124 394	7 059	7 059	3 423
stargardzki	142	0	0	0
tomaszowski	2 382	0	0	0
warszawski	21 006	580	580	580
warszawski-zachodni	8 628	1 676	1 676	1 192
wrocławski	44	0	0	0

wyszkowski	114	0	0	0
żarski	0	1	1	1
żyrardowski	12 508	1 529	1 529	596
RAZEM	264 249	15 126	15 126	6 785

*uwzględnia zob. pozabilansowe z tyt. udzielonych gwarancji

9.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

Bank dywersyfikuje ryzyko związane z portfelem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie poprzez udzielanie tak zabezpieczonych kredytów wszystkim grupom Klientów, udzielanie kredytów na różne okresy oraz zabezpieczanie hipotecznie na zróżnicowanych nieruchomościach (nieruchomości komercyjne, mieszkaniowe, pozostałe) tak, aby żadne z tych zabezpieczeń nie dominowało.

Bank kreuje ofertę w zakresie kredytów hipotecznych, aby była ona umiarkowanie atrakcyjna. Bank zamierza udzielać kredyty na cele mieszkaniowe i kredyty hipoteczne swoim stałym i sprawdzonym Klientom tak, aby nie byli oni skłonni korzystać z usług innych banków w tym zakresie.

Wartość wskaźnika LtV w momencie udzielenia kredytu nie powinna przekraczać poziomu:

- 1) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - a) 80% lub,
 - b) 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
- 2) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych:
 - a) 75% lub,
 - b) 80% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

Przeciętny poziom bieżącego wskaźnika LtV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych ukształtował się na poziomie

51,99%. Przeciętny poziom bieżącego wskaźnika LtV dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych ukształtował się na poziomie 53,56%.

Odstępstwa od zasad dotyczących wartości wskaźnika LtV zatwierdza Zarząd biorąc pod uwagę łączne zaangażowanie w finansowanie Klienta, rodzaj zabezpieczenia, cel kredytu, okres kredytowania oraz dotychczasowy przebieg współpracy z Klientem. Indywidualnie istotną ekspozycją kredytową jest ekspozycja o indywidualnej wysokości przekraczającej równowartość 3 mln euro lub stanowiącej więcej niż 5% funduszy własnych Banku.

Przynajmniej raz w roku Bank weryfikuje wartość nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Bank okresowo dokonuje przeglądu i weryfikacji procedur dotyczących udzielania i monitoringu kredytów na finansowanie nieruchomości mieszkaniowych dla Klientów indywidualnych w celu uwzględnienia bieżącej i prognozowanej sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych.

9.4. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji detalicznych

Celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku, poprzez stałe monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów przepisów wewnętrznych Banku i przepisów prawa powszechnego. Bank nie jest istotnie zaangażowany z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych w oparciu o:

- 1) analizę ilościową - polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej oraz
- 2) analizę jakościową – określającą skłonność do spłaty zaciągniętych zobowiązań u wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Podejmowanie decyzji kredytowych odbywa się zgodnie z opracowanym schematem i zapewnia rozdzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego w relacji do działań związanych z pozyskiwaniem klientów oraz ze sprzedażą detalicznych produktów bankowych.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, Bank wprowadza limity wewnętrzne, określające oczekiwaną strukturę portfela tych ekspozycji, zapewniającą jego dywersyfikację oraz określa maksymalne wartości wskaźnika detalicznych ekspozycji kredytowych obsługiwanych z opóźnieniami.

Monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w okresach kwartalnych.

Przestrzegane są wymagane zasady w zakresie relacji z klientami Banku.

9.5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano.

Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest zapewnienie skuteczności technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą. Monitorowanie ryzyka rezydualnego odbywa się w dwóch obszarach:

- 1) w zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej,
- 2) w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych.

Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego odbywa się w cyklach półrocznych.

Począwszy od 2008 roku dokonywana jest w Banku okresowa ocena skuteczności funkcjonowania wdrożonego systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym oraz jego adekwatności do aktualnego profilu ryzyka Banku. W 2021 roku Bank korzystał z technik ograniczania ryzyka kredytowego mających wpływ na ryzyko rezydualne wykorzystując przyjęte zabezpieczenie prawne w postaci hipoteki do pomniejszenia podstawy naliczenia rezerw celowych na należności kredytowe w grupie należności „poniżej standardu”, „wątpliwe” oraz „stracone”. Szczegółowe dane dotyczące technik redukcji zaprezentowano w tabeli poniżej

Lp	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego	Według stanu na 31.12.2021
1	pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych	Wykorzystywano
2	pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej	Wykorzystywano
3	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013	Wykorzystywano

W ramach analizy ryzyka rezydualnego analizuje się także zaangażowanie Banku z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia, które jest w Banku limitowane. Ustanowione limity nie są przekraczane, największą część ekspozycji kredytowych zabezpiecza weksel własny in blanco. Kolejnymi formami zabezpieczeń są hipoteka na nieruchomości komercyjnej,

hipoteka na nieruchomości mieszkalnej, poręczenie wg. prawa cywilnego oraz zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej.

Szczegółowe kształtowanie się poziomu zaangażowania Banku w poszczególne rodzaje zabezpieczeń oraz ich procentowy udział przedstawiono w tabeli poniżej w tys. zł.

Rodzaj zabezpieczenia	Suma końcowa	Udział w portfelu kredytowym	Limit	Wykorzystanie limitu
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	83 983	30,26%	600,00%	40,57%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	57 796	20,82%	400,00%	41,88%
Weksel własny in blanco Kredytobiorcy	110 062	39,65%	600,00%	53,17%
Poręczenie wg prawa cywilnego	525	0,19%	100,00%	1,52%
Przelew (cesja) wierzytelności	0	0,00%	100,00%	0,00%
Zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej	4 241	1,53%	100,00%	12,29%
Poręczenie wg prawa wekslowego	958	0,35%	100,00%	2,78%
Oświadczenie dłużnika o poddaniu się egz.	18	0,01%	100,00%	0,05%
Ubezpieczenie kredytu	403	0,15%	100,00%	1,17%
Blokada środków na rachunku	29	0,01%	100,00%	0,08%
Pełnomocnictwo do rachunku	385	0,14%	100,00%	1,12%
Poręczenie, gwarancja	0	0,00%	100,00%	0,00%
Przewłaszczenie /cesja	0	0,00%	100,00%	0,00%
Gwarancja BGK	15 936	5,74%	100,00%	46,19%
Bez rodzaju zabezpieczenia	1 331	0,48%	100,00%	3,86%
Kaucja- bez limitu	1 915	0,69%	0,00%	0,00%
Ogółem	277 582	100,00%		

Szczegółowe dane przedstawiające kredyty w sytuacji nieregularnej oraz rezerwy w poszczególnych miesiącach analizowanego okresu przedstawiono w tabeli poniżej w tys. zł

Wyszczególnienie	31.01.2021	29.02.2021	31.03.2021	30.04.2021	31.05.2021	30.06.2021
Kredyty w sytuacji nieregularnej	16 266	16 261	16 254	15 528	15 481	15 478
Rezerwy celowe na kredyty nieregularne	6 525	6 521	6 514	6 519	6 634	6 732
Wskaźnik pokrycia ekspozycji zagrożonych rezerwami	40,12%	40,10%	40,08%	41,98%	42,86%	43,49%

Wyszczególnienie	31.07.2021	31.08.2021	30.09.2021	31.10.2021	30.11.2021	31.12.2021
Kredyty w sytuacji nieregularnej	15 468	15 439	15 551	15 779	15 697	15 126
Rezerwy celowe na kredyty nieregularne	6 722	6 720	6 712	6 698	6 658	6 785
Wskaźnik pokrycia ekspozycji zagrożonych rezerwami	43,46%	43,53%	43,16%	42,45%	42,42%	44,86%

Biorąc pod uwagę, że Bank stosuje tylko typowe formy zabezpieczeń ryzyko rezydualne nie ma charakteru istotnego. Koncentracja przyjętych zabezpieczeń jest uwzględniana przy wyznaczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji zabezpieczeń.

9.6. Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania

W celu zachowania bezpieczeństwa w utrzymaniu nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR i NSFR Bank określił dla miar płynności limity wewnętrzne. O każdym niedotrzymaniu limitu informowany jest Prezes Zarządu nadzorujący ryzyka istotne i są podejmowane działania w celu osiągnięcia wymaganego poziomu.

**Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień sprawozdawczy
według stanu na dzień**

31.12.2021

Aktywa*		w tys. zł	
A1	Podstawowa rezerwa płynności	219 256	
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	36 508	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	12 249	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	333 923	
A5	Aktywa niepłynne	14 876	
Pasywa*		w tys. zł	
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	36 265	
B2	Środki obce stabilne	515 511	
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	1 715	
B4	Pozostałe zobowiązania	2 053	
B5	Środki obce niestabilne	71 233	
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) - B5)	0,00	184 531
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) / B5)	1,05	3,59
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1 / A5)	1,00	2,44
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4))	1,00	1,58

**Kalkulacja Wskaźnika płynności krótkoterminowej ((LCR - Liquidity Coverage Ratio)
według stanu na dzień**

31.12.2021r

Wyszczególnienie	w zł	
Aktywa płynne	231 062	
Wyływy	82 315	
Wpływy	5 046	
Wskaźnik płynności krótkoterminowej ((LCR - Liquidity Coverage Ratio)	wartość minimalna 100%	299%

Każdego dnia sprawozdawczego Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz dokonuje obliczeń nadzorczych wskaźników wynikających z rozporządzenia:

Wskaźnik stabilnego finansowania netto – Wskaźnik płynności długoterminowej – (**NSFR - Net Stable Funding Ratio**). Na dzień 31.12.2022 r. wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 151%

Na podstawie decyzji KNF, uczestnicy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS są zwolnieni z konieczności indywidualnego spełniania minimalnego wskaźnika płynności LCR oraz NSFR, a Bank BPS S.A. jest zobowiązany do utrzymywania wymaganego poziomu wskaźnika LCR oraz NSFR i jego sprawozdawania na podstawie skonsolidowanej sytuacji wszystkich uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni, uwzględniający płynność natychmiastową w całym 2021 roku kształtował się powyżej ustalonego limitu określonego na poziomie 0,8, a na koniec grudnia wynosił 3,35.

Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 m-ca w całym półroczu kształtował się powyżej limitu ustalonego na poziomie min. 1,0, na koniec 2021 roku wynosił 2,36.

Wskaźniki płynności średnio- i długoterminowej kształtowały się powyżej ustalonych limitów. W całym roku ich poziom kształtował się na wyższych poziomach niż określone wewnętrzne limity ostrożnościowe.

Codziennie analizy przepływu środków pozwalały na terminową realizację wszystkich zleceń płatniczych oraz wspomagały efektywne zagospodarowywanie wolnych środków na rynku międzybankowym. Analiza stanu środków pieniężnych w kasach Banku zapewniała płynną obsługę klientów, co wpływało na ograniczenie ryzyka związanego z zarządzaniem płynnością bieżącą.

Zobowiązania ogółem w 2021 roku ukształtowały się na poziomie 575 955 tys. zł. Należności ogółem - wg wartości nominalnej wyniosły 317 951 tys. Głównym źródłem finansowania akcji kredytowej były i są środki zdeponowane przez klientów Banku. Depozyty stabilne ukształtowały się na poziomie 515 592 tys. zł. Udział depozytów stabilnych w depozytach ogółem na koniec 2021 roku wynosił 89,52 %. Wskaźnik osadu ogółem na koniec 2021 roku kształtował się na wysokim poziomie i na koniec analizowanego okresu wynosił 94,23 %. Najwyższą stabilnością charakteryzowały się depozyty gospodarstw domowych (97,47%), najniższą zaś depozyty sektora budżetowego, gdzie wskaźnik osadu wynosił 65,74%. Analiza zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów wskazuje, że zarówno poziom wycofanych depozytów przed terminem wymagalności jak i poziom kredytów spłacanych przed terminem zapadalności kształtowały się w analizowanym okresie na niskim poziomie i nie zagrażały płynności finansowej Banku.

Depozyty największych deponentów i depozyty osób wewnętrznych kształtowały się na niskim poziomie i miały niewielki wpływ na stabilność bazy.

Na koniec 2021 roku aktywa płynne wynosiły 245 764 tys. zł, udział aktywów płynnych w aktywach ogółem wynosił 39.69%.

Analiza przestrzegania wszystkich limitów nie wykazała ich przekroczeń.

**Zestawienie płynności bez urealnienia
według stanu na dzień 31-12-2021**

(tys. zł)

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
AKTYWA BILANSOWE		619 262	20 667	206 719	3 183	10 281	11 546	69 731	41 384	92 361	107 317	49 479	6 593
I.	Kasa	3 317	3 317	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Należności od Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Należności od podmiotów finansowych	63 913	8 575	15 248	0	0	0	40 089	0	0	0	0	0
IV.	Należności od podmiotów niefinansowych	150 735	8 745	198	909	7 881	6 015	15 482	20 902	35 550	32 280	20 821	1 951
V.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	94 650	29	0	649	2 359	3 111	6 778	13 637	34 849	24 818	8 420	0
VI.	Papiery wartościowe - wg wartości bilansowej	293 794	0	189 366	0	0	2 358	4 139	6 403	21 395	49 588	19 080	1 464
VII.	Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej	7 928	0	1 906	21	41	62	123	242	566	632	1 158	3 178
VIII.	Pozostałe aktywa - wg wartości bilansowej	4 924	0	0	1 604	0	0	3 120	200	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze finansowym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze gwarancyjnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PASYWA BILANSOWE		645 269	475 101	4 332	16 924	26 061	26 375	37 354	22 272	1 860	1 087	0	34 904
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	524 223	405 741	2 652	10 182	26 055	23 187	34 407	20 115	1 860	45	0	0
IV.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	80 664	71 648	1 680	5 047	6	2 189	94	0	0	0	0	0
V.	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Pozostałe pasywa	6 289	0	0	1 715	0	0	978	2 156	0	1 042	0	398
VIII.	Rezerwy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Fundusze własne oraz zobowiązania podporządkowane	34 505	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34 505
X.	Wynik (zysk/strata) w trakcie zatwierdzania	-2 287	-2 287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XI.	Wynik (zysk/strata) roku bieżącego	1 876	0	0	0	0	0	1 875	0	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE		25 327	25 327	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze finansowym	17 988	17 988	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym	7 339	7 339	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Wskaźniki płynności

1.	Luka	-	-479 761	202 367	-13 741	-15 779	-13 829	32 378	19 113	90 500	106 231	49 479	-28 310
2.	Luka skumulowana	-	-479 761	-277 374	-291 115	-306 895	-320 724	-288 346	-269 233	-178 733	-72 502	-23 023	-51 334
3.	Wskaźnik płynności	-	0,04	47,72	0,19	0,39	0,46	1,87	1,86	49,65	98,75	-	0,19
4.	Wskaźnik płynności skumulowany	-	0,04	0,45	0,44	0,44	0,44	0,53	0,57	0,72	0,89	0,96	0,92

Podstawowe wskaźniki płynności

1.	Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	0,46
a	Aktyw a i zobowiązania pozabilansowe otrzymane - zapadalne	227 388
b	Pasyw a i zobowiązania pozabilansowe udzielone - w wymagalne	504 760
2.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	0,44
a	Aktyw a i zobowiązania pozabilansowe otrzymane - zapadalne	230 568
b	Pasyw a i zobowiązania pozabilansowe udzielone - w wymagalne	521 683
3.	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	0,44
a	Aktyw a i zobowiązania pozabilansowe otrzymane - zapadalne	240 650
b	Pasyw a i zobowiązania pozabilansowe udzielone - w wymagalne	547 744

**Urealnione zestawienie płynności
według stanu na dzień 31-12-2021**

(tys. zł)

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	Avista	> 24 h < = 7 dni	> 7 dni < = 1 m-ca	> 1 m-ca < = 3 m-cy	> 3 m-cy < = 6 m-cy	> 6 m-cy < = 1 rok	> 1 rok < = 2 lata	> 2 lat < = 5 lat	> 5 lat < = 10 lat	> 10 lat < = 20 lat	> 20 lat
AKTYWA BILANSOWE		619 262	6 613	206 719	32 549	10 137	11 393	69 300	40 818	91 226	106 366	48 952	-4 890
I.	Kasa	3 317	3 317	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Należności od Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Należności od podmiotów finansowych	63 913	499	15 248	27 266	0	0	40 089	0	0	0	0	-19 190
IV.	Należności od podmiotów niefinansowych	150 735	1 709	198	2 978	7 764	5 898	15 219	20 493	34 816	31 613	20 391	9 657
V.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	94 650	1 087	0	670	2 332	3 075	6 700	13 481	34 448	24 533	8 323	0
VI.	Papiery wartościowe - wg. wartości bilansowej	293 794	0	189 366	0	0	2 358	4 139	6 403	21 395	49 588	19 080	1 464
VII.	Aktywa trwałe - wg. wartości bilansowej	7 928	0	1 906	21	41	62	123	242	566	632	1 158	3 178
VIII.	Pozostałe aktywa - wg. wartości bilansowej	4 924	0	0	1 615	0	0	3 110	200	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze finansowym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze gwarancyjnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PASYWA BILANSOWE		646 289	42 826	1 066	6 049	1 976	2 468	7 816	3 876	833	1 087	0	578 296
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	524 223	18 790	201	769	1 973	1 756	6 790	1 719	833	45	0	491 347
IV.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	80 664	24 037	854	2 565	3	1 112	48	0	0	0	0	52 046
V.	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

VII.	Pozostałe pasywa	6 289	0	0	1 715	0	0	978	2 156	0	1 042	0	398
VIII.	Rezerwy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Fundusze własne oraz zobowiązania podporządkowane	34 505	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34 505
X.	Wynik (zysk/strata) w trakcie zatwierdzania	-2 287	0	0	0	0	-2 287	0	0	0	0	0	0
XI.	Wynik (zysk/strata) roku bieżącego	1 875	0	0	0	0	1 875	0	0	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE		26 327	19 781	0	5 546	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze finansowym	17 988	17 988	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym	7 339	1 793	0	5 546	0	0	0	0	0	0	0	0
Wskaźniki płynności													
1.	Luka		-55 994	205 664	21 954	8 161	8 937	61 564	36 942	90 393	105 278	48 952	-583 187
2.	Luka skumulowana		-55 994	149 670	171 624	179 785	188 722	250 286	287 228	377 621	482 900	531 852	-51 335
3.	Wskaźnik płynności		0,11	196,01	3,07	5,13	4,64	8,88	10,53	109,53	97,87	-	-0,01
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		0,11	3,35	3,31	3,36	3,40	3,89	4,18	5,14	6,23	6,76	0,92

Zgodnie z Rekomendacją P Bank przeprowadzał także:

- Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
- Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań Banku.

- Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o 20 %.

Wpływy środków pieniężnych			
Wyszczególnienie	Stan bieżący	Spadek depozytów ogółem	
		%	kwota
Depozyty bieżące podmiotów finansowych (niebankowych)	0	20%	0
Depozyty terminowe podmiotów finansowych (niebankowych)	0	20%	0
Depozyty bieżące podmiotów niefinansowych	404 648	20%	80 930
Depozyty terminowe podmiotów niefinansowych	85 110	20%	17 022
Depozyty bieżące sektora budżetowego	71 648	20%	14 330
Depozyty terminowe sektora budżetowego	9 016	20%	1 803
Razem	570 421		114 084

Możliwe do pozyskania środki pieniężne	
Środki pieniężne (gotówka) w kasach Banku	3 317
Środki na rachunkach w Banku Zrzeszającym	499
Posiadane lokaty terminowe w podmiotach finansowych (bez zablokowanych)	15 248
Posiadane papiery wartościowe - (bez zablokowanych)	189 366
Niewykorzystany debet lub limit kredytu w rachunku bieżącym	10 000
Limit zaangażowania w Banku przez Bank Zrzeszający	21 361
Inne	0
Razem	239 792
Nadwyżka (niedobór) środków	125 708

- Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów Banku w przypadku różnej dynamiki wpływów środków.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, oraz zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego, oraz spadku depozytów terminowych.
- Test kształtowania się wskaźników płynności przy zastosowaniu prognoz kształtowania się aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych w oparciu o zatwierdzony w Banku plan finansowy.

Wszystkie testy scenariuszowe obrazują, przy różnej dotkliwości możliwości utrzymania przez Bank płynności finansowej Banku. Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka. Testy warunków skrajnych badających wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank, sporządza się według zasad szczegółowo opisanych w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie.

W 2021 roku ryzyko płynności i finansowania znajdowało się na umiarkowanym poziomie, w strukturze bilansu nie zanotowano trwałych zmian, Bank posiadał zdolność płatniczą i spełniał wiążące banki nadzorcze normy płynności. Poziom aktywów płynnych zapewniał ciągłą zdolność do realizacji zleceń klientów i regulowania kosztów działania, ponadto był zabezpieczony stabilną bazą depozytową. Zgromadzone depozyty w pełni finansowały akcję kredytową.

W 2021 roku Bank nie tworzył kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności i finansowania. Kapitały Banku w pełni zabezpieczały ryzyko z tytułu prowadzonej działalności.

9.7. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne, ze względu na swój kompleksowy charakter może mieć znaczący wpływ na działalność i kondycję Banku. Z uwagi na szybki rozwój technologii informatycznych i bankowości elektronicznej, wprowadzanie automatyzacji procesów i intensyfikacji rozliczeń międzybankowych a także złożoność stosowanych systemów oraz oferowanych produktów i usług - wzrosło znaczenie wpływu ryzyka operacyjnego na działalność bankową. Bank ogranicza poziom ryzyka operacyjnego za pomocą działań optymalizujących zarządzanie jakością, zarządzanie zasobami ludzkimi i organizacją Banku, poprzez ubezpieczenia, plany awaryjne, ustanawianie zabezpieczeń prawnych, przewidywanie skutków zdarzeń operacyjnych a także poprzez kontrolę mechanizmów funkcjonowania kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

Regulacyjny wymóg kapitałowy obliczony metodą podstawowego wskaźnika w 2021 roku wynosił 2 303 tys. zł. Alokacja kapitału na ryzyko operacyjne stanowiła mniej niż 8 % funduszy Banku.

Sumę strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2021 roku, w podziale na klasy zdarzeń oraz liczbę zdarzeń ryzyka operacyjnego przedstawia poniższa tabela:

		Ilość zdarzeń	Wielkość straty	Odzyskane	Do odzyskania
Oszustwa wewnętrzne	a) Działania nieuprawnione	0	0	0	0
	b) Kradzież i oszustwo	0	0	0	0
	c) Inne	0	0	0	0
Oszustwa zewnętrzne	a) Kradzież i oszustwo	3	1	-	-
	b) Bezpieczeństwo systemów	2	1	1	-
	c) Inne	1	0	0	0
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	a) Stosunki pracownicze	0	0	0	0
	b) Bezpieczeństwo środowiska pracy	0	0	0	0
	c) Podziały i dyskryminacja	0	0	0	0
	d) Inne	0	0	0	0
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	a) Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	1	0	0	0
	b) Niewłaściwe praktyki biznesowe lub względem klientów rynkowe	0	0	0	0
	c) Wady produktów	0	0	0	0
	d) Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0	0	0	0
	e) Usługi doradcze	0	0	0	0
	f) Inne	0	0	0	0
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	a) Klęski żywiołowe i inne zdarzenia	0	-	-	-
	b) Inne	3	22	22	-
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	a) Systemy	3	1	1	-
	b) Bankomaty	93	35	18	18
	c) Inne	4	-	-	-
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	a) Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	33	4	4	-
	b) Monitorowanie i sprawozdawczość	0	0	0	0
	c) Napływ i dokumentacja klienta	0	0	0	0
	d) Zarządzanie rachunkami klientów	0	0	0	0
	e) Kontrahenci nie będący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	0	0	0	0
	f) Sprzedawcy i dostawcy	0	0	0	0
	g) Usunięcie dokumentów księgowych	0	0	0	0
	h) Inne	5	1	1	-
Razem		148	65	47	18

W Rejestrze Incydentów Ryzyka Operacyjnego (wewnętrznym) zarejestrowano 148 incydentów ryzyka operacyjnego.

Najczęściej występującymi incydentami były błędy księgowe, błędy atrybutów rejestracji oraz błędy wypłaty środków. Zdarzenia powiązane z tymi incydentami to niedobory

i nadwyżki kasowe. Przy incydentach związanych z uszkodzeniem aktywów Bank zastosował transfer ryzyka w postaci ubezpieczenia.

W dniu 27.08.2021r. został zauważony problem z zalogowaniem się do systemu bankowego. Awaria miała miejsce w Centrali Banku w Sochaczewie i była spowodowana przepięciem w instalacji elektrycznej, które doprowadziło do rozległej awarii w kluczowych urządzeniach Banku działających w obszarze IT. Przepięcie spowodowało pięciogodzinną przerwę w działaniu serwera baz danych oraz anomalie w pracy urządzeń UPS, które w nocy z 26 na 27 sierpnia wykonały wiele niekontrolowanych restartów. Ogólny koszt związany z tą awarią na podstawie kilku faktur wyniósł 19 880,09 zł. Awaria została zgłoszona do ubezpieczyciela i jest w trakcie rozpatrywania. Powiązane ryzyko to zarządzanie ciągłością.

9.8. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- ✓ skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku;
- ✓ całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.

Zarządzanie ryzykiem obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitoring oraz raportowanie. W procesie zarządzania ryzykiem najważniejszą rolę pełnią Rada Nadzorcza i Zarząd Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie ryzyka, ze strategią i planem finansowym Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem, w tym wdrożenie procedur i limitów ograniczających ekspozycję Banku na ryzyko.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest stabilny poziom marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru, wspomagających zarządzanie tym ryzykiem.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej;
- do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany w wyniku odsetkowego;
- zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem

przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz na kontroli ryzyka opcji klienta i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy;

- Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest w 3-ech kategoriach tj:

1. ryzyka przeszacowania,
2. ryzyka bazowego,
3. ryzyka opcji klienta.

W analizie ryzyka stopy procentowej uwzględnia się wszystkie aktywa oprocentowane, w tym należności zagrożone pomniejszone o utworzone rezerwy.

Aktywa oprocentowane na ostatni dzień grudnia 2021 roku wynosiły 602 032 tys. zł natomiast pasywa oprocentowane wynosiły 575 954 tys. zł. Zestawienia aktywów i pasywów wg terminów przeszacowania określały lukę dodatnią. Luka dodatnia oznacza, że Bank jest „wrażliwy po stronie aktywnej” tzn. podwyższy swój wynik finansowy gdy stopy procentowe wzrosną a obniży go, gdy nastąpi spadek stóp procentowych. Stopy procentowe na międzybankowym rynku w 2021 roku kształtowały się na umiarkowanym poziomie, stopa redyskonta weksli na koniec roku 2021 wynosiła 1,80%, a stopa referencyjna 0,5%.

Zestawienie luki stopy procentowej wg stanu na 31.12.2021 r. (w tys. zł)

Data porównania		01.01.22	30.09.21	31.12.20	31.03.21	30.06.21	30.09.21	31.12.20	31.03.21	30.06.21	30.09.21	31.12.20	31.03.21	30.06.21	30.09.21	31.12.20	31.03.21	30.06.21	30.09.21	31.12.20			
Ryzyko BPP	Aktywa	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937	121 937			
	Pasywa	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72		
	Luka	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	121 735	
	Wskaznik luki I ¹⁾	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	
	Wskaznik luki II ²⁾	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	
Ryzyko bazowe	Aktywa	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	
	Pasywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Luka	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113	24 113
	Wskaznik luki I ¹⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Wskaznik luki II ²⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Wskaznik luki III ³⁾	Aktywa	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	431 088	
	Pasywa	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	20 120	
	Luka	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	409 911	
	Wskaznik luki I ¹⁾	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	
	Wskaznik luki II ²⁾	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	

W strukturze aktywów oprocentowanych, podobnie jak w latach poprzednich, dominowały aktywa zależne od zewnętrznych stóp procentowych. Na koniec grudnia aktywa tak oprocentowane stanowiły 97,2 %, pozostała część 2,8 % to kredyty, których oprocentowanie ustalone zostało w oparciu o tzw. Stopę Banku.

Średnie oprocentowanie analizowanych aktywów na koniec grudnia ukształtowało się na poziomie 2,13% i spadło w porównaniu do grudnia 2020 roku o 0,65 pp.

W strukturze pasywów w zakresie stosowanego oprocentowania dominowała tzw. Stopa Banku, na koniec 2021 roku pasywa tak oprocentowane stanowiły 93,0% pasywów oprocentowanych. Średnie oprocentowanie pasywów kosztowych ukształtowało się na poziomie 0,14 % i w porównaniu do poprzedniego roku spadło o 0,39 pp.

Rozpiętość oprocentowania między aktywami i pasywami na koniec 2021 roku ukształtowała się na poziomie 1,99%, w porównaniu do grudnia 2020 roku zmniejszyła się o 0,26 pp.

Marża odsetkowa na koniec grudnia wynosiła 2,0 % i w porównaniu do końca grudnia 2020 roku spadła o 0,27 pp. Marża odsetkowa była o 0,01% wyższa od rozpiętości oprocentowania.

Sytuacja Banku w zakresie aktywów i pasywów oprocentowanych wg stanu na dzień 31.12.2021 roku

Aktywa	Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie	Wskaźnik zmian*	Pasywa	Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie	Wskaźnik zmian*	Różnice [Akt. - Pas.]		
										Stos.	Oproc.	Wsk.
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stopy NBP	121 807	20,2%	1,89%	1,0397	- Stopy NBP	72	0,0%	4,30%	1,0000	121 735	-2,41%	0,0397
stopa zmienna	18 507	15,2%	2,88%		stopa zmienna	72	100,0%	4,30%		18 435	-1,50%	
stopa stała	103 300	84,6%	1,73%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		103 300	1,73%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Papiery skarbowe	34 113	5,7%	2,60%	1,0000	- Papiery skarbowe	0	0,0%	0,00%	0,0000	34 113	2,60%	1,0000
stopa zmienna	0	0,0%	0,00%		stopa zmienna	0	0,0%	0,00%		0	0,00%	
stopa stała	34 113	100,0%	2,60%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		34 113	2,60%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stawka WIBID/WIBOR	431 046	71,6%	2,80%	1,0000	- Stawka WIBID/WIBOR	29 135	5,1%	0,77%	1,0000	401 911	2,04%	0,0000
stopa zmienna	413 901	96,0%	2,90%		stopa zmienna	29 135	100,0%	0,77%		384 767	2,13%	
stopa stała	17 145	4,0%	0,51%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		17 145	0,51%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stopa Banku	15 065	2,5%	9,50%	1,0000	- Stopa Banku	546 747	94,9%	0,31%	1,0000	-531 682	9,19%	0,0000
stopa zmienna	6 604	43,8%	13,01%		stopa zmienna	458 271	83,8%	0,29%		-451 668	12,72%	
stopa stała	8 462	56,2%	6,76%		stopa stała	88 476	16,2%	0,45%		-80 014	6,31%	
RAZEM AKTYWA	602 032		2,78%		RAZEM PASYWA	575 954		0,34%		26 078	2,44%	
stopa zmienna	439 012	72,9%			stopa zmienna	487 478	84,6%			-48 466		
stopa stała	163 020	27,1%			stopa stała	88 476	15,4%			74 544		
										Marża oda.	2,45%	

W celu ograniczenia potencjalnego ryzyka analizowano i monitorowano poziom limitów określających apetyt (tolerancję) Banku na ryzyko stopy procentowej. Limity dotyczące poziomu ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego oraz ryzyka opcji klienta ustanowione zostały na adekwatnym poziomie. W 2021 nie został przekroczony żaden limit ograniczający poziom ryzyka stopy procentowej

Poziom zerwanych depozytów i spłacanych kredytów przed terminem w analizowanym półroczu, podobnie jak w okresach poprzednich, kształtował się na niskim poziomie i nie wpływał na podwyższenie poziomu tego ryzyka. Ryzyko opcji klienta kształtowało się na niskim, nieistotnym poziomie.

W ramach ograniczenia ryzyka stopy procentowej monitorowany był także poziom zobowiązań pozabilansowych z tytułu otwartych linii kredytowych w aktywach oprocentowanych. Zobowiązania pozabilansowe w żadnym miesiącu analizowanego półrocza nie przekraczały 10 % aktywów oprocentowanych, ich realizacja przebiegała planowo.

Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych. Testem warunków skrajnych objęta była zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy, na skutek zmian stóp procentowych NBP o 200 punktów bazowych. Obliczenia zmian wyniku z tytułu odsetek przeprowadzane były przy pomocy metody luki (niedopasowanie terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresie 12 miesięcy od daty analizy) oraz z uwzględnieniem ryzyka bazowego, rozumianego jako niejednakowe zmiany oprocentowania aktywów i pasywów. Test warunków skrajnych, przy występującym niedopasowaniu w przedziałach przeszacowania oraz ryzyku bazowym wykazał, że nagły spadek stóp procentowych może obniżyć dochód odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy. Test odwrócony wskazuje, że maksymalna zmiana stóp procentowych, przy której wynik finansowy brutto Banku nie będzie ujemny, wynosi 0,60 p.p.

Bank w cyklach kwartalnych przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej, badając wpływ ich wystąpienia na poziom wartości ekonomicznej kapitału (EVE).

Analiza zmian EVE opiera się na tabelach zapadalności i wymagalności.

Bank przeprowadza następujące scenariusze testów warunków skrajnych EVE:

- 1) I szok - równoległy wzrost;
- 2) II szok - równoległy spadek;
- 3) III gwałtowniejszy szok - spadek stóp krótkoterminowych i wzrost stóp długoterminowych;
- 4) IV bardziej umiarkowany szok - wzrost stóp krótkoterminowych i spadek stóp długoterminowych;
- 5) V wzrost szoku - dla stóp krótkoterminowych;
- 6) VI spadek szoku - dla stóp krótkoterminowych;
- 7) wzrost o 200 p.b.
- 8) spadek o 200 p.b.

Zgodnie z wyliczeniami na 31.12.2021 r. zmiana wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmian stóp procentowych stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy – strata jest tym wyższa, im:

1/ Test warunków skrajnych – zmiana o 200 p.b. zmiana wartości ekonomicznej wynosi 3 494,8 tys. zł, co stanowi 9,65% funduszy własnych - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego;

2/ Test scenariuszowy – wartość zmiany maksymalna wynosi 4 294,0 tys. zł, co stanowi 12,45% kapitału podstawowego Tier 1 - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego.

Nie wystąpiła konieczność tworzenia kapitału wewnętrznego i alokacji funduszy na ryzyko stopy procentowej.

9.9. Zarządzanie ryzykiem wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego wynikające z niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności na poziomie wynikającym m.in. z zatwierzonego przez Radę Nadzorczą planu finansowego uwzględnione zostało w Raporcie z analizy wykonania planu finansowego za 2021 rok.

Przeprowadzona analiza rachunku wyniku finansowego oparta została na analizie struktury sumy bilansowej począwszy od źródeł jej finansowania po dokonane zmiany w strukturze aktywów Banku, zawiera analizę współczynników zmienności, analizę wskaźnikową i wyniki stress-testów oraz poziom osiągniętych wartości w limitowanych pozycjach i ocenę poziomu ryzyka.

Koszty działania w okresie ostatnich 5-lat charakteryzowały się najniższym poziomem zmienności. Pozostałe przychody operacyjne miały najwyższy wskaźnik zmienności. Było to następstwem wysokich kosztów sądowych poniesionych w 2021 roku.

Wskaźnik zmienności określający poziom kredytów zagrożonych jest na umiarkowanym poziomie i jednocześnie na podobnym poziomie jak wskaźnik charakteryzującego odpisy na rezerwy co wskazuje, że wzrost należności zagrożonych był wysoki (w 2017 roku) jednak wyhamował w ostatnich okresach i jednocześnie był wyższy niż wzrost poziomu odpisów na rezerwy celowe, które obejmują także aktualizację wartości majątku finansowego, wskazując potrzebę dotwarzania rezerw.

Zmienność marży odsetkowej była na wysokim poziomie - im wyższa zmienność marży odsetkowej tym wyższa zmienność wyniku odsetkowego.

Analiza pozycji wynik finansowy netto wskazuje na wzrost wyniku finansowego netto w porównaniu do ubiegłego roku jednak nie w porównaniu do lat wcześniejszych. Wypracowane wielkości na dzień 31 grudnia 2021 roku wskazują, że wynik na działalności bankowej ukształtował się poniżej poziomu osiągniętego w latach poprzednich, mimo tego wskazuje na tendencję wzrostową.

Do oceny rentowności działania wykorzystano 10 wskaźników charakteryzujących całokształt działalności. Poziom większości uzyskanych wskaźników na koniec analizowanego okresu jest mniej korzystniejszy niż osiągnięty w porównywalnym okresie roku ubiegłego.

Dochodowość aktywów przychodowych wyniosła 2,12% i była o 0,66 pp. niższa w porównaniu do 2020 roku, natomiast koszt pozyskania środków wyniósł 0,12% i w porównaniu do analogicznego okresu 2020 roku był niższy o 0,39%.

Na podstawie analizy wybranych wskaźników dotyczących kosztów działania stwierdzono między innymi, że zwiększyły się koszty osobowe w kosztach ogółem o 1,73 pp., wzrost

udział kosztów działania w kosztach ogółem o 7,73 pp. Korzystnie ukształtował się wskaźnik prezentujący poziom aktywów w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, który wzrósł o 1 093,55 tys. zł, oraz o 8,96 tys. zł poziom wypracowanego wyniku finansowego netto mierzony na 1 zatrudnionego.

Zanotowano wzrost wskaźnika C/I o 1,94 pp.

Stopień zabezpieczenia należności zagrożonych rezerwami celowymi zwiększył się w porównaniu do 2020 roku o 5,95 %. Dokonane odpisy na rezerwy celowe stanowiły niższy o 77,34 pp. udział w wyniku brutto oraz niższy o 3,07 pp. udział w wyniku na działalności bankowej niż przed rokiem. Należy pamiętać, że odpisy te obejmują także aktualizację wartości majątku finansowego. Zwiększył się udział rozwiązanych rezerw celowych w przychodach ogółem i wynosił na koniec 2021 roku 6,30%. Analiza scenariuszowa służy do przeprowadzenia testu warunków skrajnych i jego wpływu na kształtowanie się wyniku finansowego w przypadku pogorszenia się parametrów makroekonomicznych oraz wzrostu konkurencji.

Analiza scenariuszowa jest przeprowadzana przy opracowywaniu planu finansowego oraz na koniec półrocza, a jej wyniki przedstawiane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku w półrocznym Raporcie z analizy ryzyka wyniku finansowego.

Osiągnięte wartości w zakresie wskaźników ograniczających ryzyko wyniku finansowego wskazują, że na koniec 2021 roku wszystkie ukształtowały się powyżej ustalonych limitów ostrożnościowych .

Wynik finansowy netto za 2021 rok wynosił 1 770 tys. zł i w relacji do funduszy własnych na datę analizy stanowił 5,1% funduszy własnych. Wynik finansowy w podanej wartości stanowił 100,2% wielkości planowanej za 2021 rok.

Nie zachodziła konieczność tworzenia kapitału wewnętrznego na ryzyko wyniku finansowego.

W procesie BION ryzyko wyniku finansowego oceniane jest poprzez ocenę ryzyka biznesowego, które może przejawiać się także w obszarze ryzyka strategicznego, czy wynikać ze zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności lub zmiany warunków ekonomiczno-społecznych a także dotyczy ryzyka konkurencji. Do oceny ryzyka biznesowego przyjęto wskaźniki wynikające z rachunku wyniku i określające efektywność działania takie jak ROA, ROE, C/I, poziom uzyskanej marży odsetkowej, poziom przychodów z tytułu prowizji i opłat do aktywów oraz zysk na zatrudnionego i zysk do aktywów.

Na podstawie tych wskaźników oceniono, że profil ryzyka wyniku finansowego znajdował się na umiarkowanym poziomie.

9.10. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe – jest to ryzyko niekorzystnych, niezależnych od Banku, zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku. Ze względu na niską skalę prowadzonej przez Bank działalności handlowej, ponoszone ryzyko rynkowe ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego.

Na koniec 2021 roku w Banku występowała krótka całkowita pozycja walutowa o wartości 4 tys. zł. Maksymalna pozycja walutowa odnotowana w grudniu wynosiła 202 tys. zł, a minimalna 0,4 tys. zł. Średnia wartość całkowitej pozycji walutowej wynosiła 22 tys. zł.

Na koniec analizowanego okresu Bank utrzymywał otwarte pozycje indywidualne w walucie:

EUR– wartość 0,4 tys. zł.

USD– wartość 4 tys. zł.

Aktywa walutowe banku w ostatnim dniu 2021 roku składały się z następujących pozycji:

- Gotówka – 165 tys. zł
- Lokaty terminowe – 13 303 tys. zł
- Pozostałe należności – 8 tys. zł.

Łącznie : 13 476 tys. zł.

Pasywa walutowe banku składały się z następujących pozycji:

- Rachunki bieżące przedsiębiorstw, spółek i spółdzielni – 3 570 tys. zł
- Rachunki bieżące przedsiębiorców indywidualnych – 6 231 tys. zł
- Rachunki bieżące osób fizycznych – 2 298 tys. zł
- Depozyty terminowe do 12 miesięcy – 1 378 tys. zł
- Odsetki od depozytów – 3 tys. zł

Łącznie: 13 480 tys. zł

Na dzień 31.12.2021 limit na pozycję całkowitą wynosił 725 tys. zł. Całkowita pozycja walutowa wynosząca 4 tys. zł stanowiła 0,57% limitu. W okresie drugiego półrocza 2021 roku nie wystąpiły przekroczenia limitów dla każdej z walut osobno. Nie było potrzeby tworzenia wymogu z tytułu ryzyka walutowego. Limity w całym okresie zostały zachowane.

Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych. Straty wynikające ze zmiany kursów walut obliczone zostały według dwóch metod. Pierwsza zakłada określenie 5% wartości zagrożonej na podstawie wartości kursów walut z ostatnich 1500 dni, druga zaś analizuje wpływ niekorzystnej zmiany kursów walutowych o 30% na pozycję Banku w danej walucie.

Obydwie te wartości były niższe od limitu ustanowionego na poziomie 15%.

Rok 2021 zamknął się wynikiem z pozycji wymiany w wysokości 221 tys. zł.

10. Zarządzanie w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych

Dokument EBA z 31 października 2018 r. pt. „Wytyczne dotyczące zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanych i restrukturyzowanymi” nakłada na instytucje finansowe stosowanie właściwych praktyk zarządzania tymi ekspozycjami. Wytyczne mają zastosowanie od dnia 30 czerwca 2019 r.

Bank raportuje portfel kredytów zagrożonych obsługiwanych i nieobsługiwanych oraz portfel kredytów restrukturyzowanych. Podstawowy podział tych kredytów obejmuje:

- zaległości krótkoterminowe wymagające działań restrukturyzacyjnych w krótkim czasie (do 90 dni przeterminowania),
- zaległości długoterminowe wymagające restrukturyzacji,
- ekspozycje likwidowane, odzyskiwanie należności, sprawy sądowe, przejęcia w drodze postępowania egzekucyjnego.

Na podstawie „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” Bank jest zobowiązany do opracowania i ujawniania czterech raportów, prezentujących zbiorcze dane raz w roku. Raporty te przedstawiają poniższe tabele.

Tabela przedstawiająca jakość kredytową ekspozycji restrukturyzowanych z podziałem na obsługiwane i nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane, utratę ich wartości oraz zabezpieczenia (załącznik nr 1 Wytycznych EBA/GL/2018/10).

	a	b	c		d	e		f	g	h
			Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych			
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw					
1	Kredyty i zaliczki		1 313		1 313		684			
2	banki centralne									
3	instytucje rządowe									
4	instytucje kredytowe									
5	inne instytucje finansowe									
6	przedsiębiorstwa		864		864		386			
7	gospodarstwa domowe		449		449		298			
8	Dłużne papiery wartościowe									
9	Zobowiązania do udzielenia pożyczki									
10	Łącznie		1 313		1 313		684			

Tabela przedstawiająca jakość kredytową ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania (załącznik nr 3 Wytycznych EBA/GL/2018/10).

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna											
	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
	Nieprzeternowane lub przeterminowania dni ≤ 30 dni	Przetreminowane >30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeternowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeternowane >90 dni ≤ 180 dni	Przeternowane >180 dni ≤ 1 rok	Przeternowane >1 rok ≤ 5 lat	Przeternowane >powyżej 5 lat	Przeternowane >5 lat ≤ 7 lat	Przeternowane >7 lat		w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1 Kredyty i zaliczki	301 552	301 537	15	23 888		207		12 468	11 213			
2 Banki centralne												
3 Instytucje rządowe	94 650	94 650										
4 Instytucje kredytowe	62 211	62 211										
5 Inne instytucje finansowe	1 702	1 702										
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	44 889	44 889		21 948				12 332	9 616			
7 w tym MSP	43 188	43 188		21 948				12 332	9 616			
8 Gospodarstwa domowe	98 100	98 085	15	1 940		207		136	1 597			
9 Dłużne papiery wartościowe	292 329	292 329		4 330				4 330				
10 Banki centralne	103 300	103 300										
11 Instytucje rządowe	148 292	148 292										
12 Instytucje kredytowe	26 434	26 434										
13 Inne instytucje finansowe	898	898										
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe	13 405	13 405		4 330				4 330				
22 Łącznie	593 881	593 866	15	28 218				16 798	11 213			

Tabela przedstawiająca ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy (załącznik nr 4 Wytycznych EBA/GL/2018/10).

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisanie częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i	
	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane				Ekspozycje obsługiwane -		Ekspozycje nieobsługiwane -					Z tytułu ekspozycji	Z tytułu ekspozycji
	w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3			ji	ii
Kredyty i zaliczki	301 552			23 888								15 547			
Banki centralne															
Instytucje rządowe	94 650														
Instytucje kredytowe	62 211														
Inne instytucje finansowe	1 702														
Przedsiębiorstwa niefinansowe	44 889			21 948								13 814			
w tym MSP	43 188			21 948								13 814			
Gospodarstwa domowe	98 100			1 940								1 733			
Dłużne papiery wartościowe	292 329			4 330								4 330			
Banki centralne	103 300														
Instytucje rządowe	148 292														
Instytucje kredytowe	26 434														
Inne instytucje finansowe	898														
Przedsiębiorstwa niefinansowe	13 405			4 330								4 330			
Ekspozycje pozabilansowe	25 327														
Banki centralne															
Instytucje rządowe															
Instytucje kredytowe															
Inne instytucje finansowe															
Przedsiębiorstwa niefinansowe															
Gospodarstwa domowe															
Łącznie	619 208			28 218								19 877			

Tabela przedstawiająca zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne, z podziałem na rodzaje przejętych aktywów, według załącznika nr 4 (załącznik nr 9 Wytycznych EBA/GL/2018/10).

	a	b
	Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
	Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
Rzeczowe aktywa trwałe		
Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	154	154
<i>Nieruchomości mieszkalne</i>	154	154
<i>Nieruchomości komercyjne</i>		
<i>Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)</i>		
<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>		
<i>Pozostałe</i>		
łącznie	154	154

11. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Poza działalnością kredytową Bank angażuje wolne środki na zakup papierów wartościowych.

W portfelu Banku na dzień 31.12.2021 r. znajdują się: obligacje skarbowe, bony pieniężne, obligacje korporacyjne, obligacje komunalne, certyfikaty inwestycyjne, obligacje BGK na rzecz FP COVID 19.

Bank nie posiada papierów wartościowych własnej emisji.

Zestawienie wartości papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2021 roku przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość wg ceny nabycia w tys. zł	Wartość bilansowa w tys. zł
1.	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez instytucje rządowe szczebla centralnego	165 656	165 656
a)	Obligacje skarbowe	62 356	62 356
b)	Bony pieniężne	103 300	103 300
2.	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez pozostałe monetarne instytucje finansowe	30 002	28 796
a)	Obligacje wyemitowane przez BPS S.A.	2 700	2 724
b)	Certyfikaty inwestycyjne BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S. A.	2 406	1 464
c)	Obligacje BGK na rzecz FP COVID 19	24 000	23 710
d)	Obligacje korporacyjne KRUK S.A.	896	898
3.	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	16 032	13 405
	Obligacje korporacyjne	16 032	13 405

4.	Dłużne papiery wartościowe emitowane przez instytucje samorządowe	85 660	85 936
	Obligacje komunalne	85 660	85 936
	Papiery wartościowe ogółem:	297 350	293 793

12. Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

13. Dźwignia finansowa

Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Wprowadzenie wskaźnika pokazującego relację pomiędzy kapitałem Tier 1, a wartością ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużania się banków. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2021 roku wyniosła 6,10%.

14. Zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka

Ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie zostały przyjęte przez Zarząd i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku. Ostatnie zmiany zostały przyjęte Uchwałą Nr 27/2019 Zarządu Banku z 27.03.2019 roku oraz Uchwałą Nr 27/2019r. Rady Nadzorczej Banku z 28.03.2019 roku.

1. Zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie, uchwalone zostały zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji oraz Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, przyjętych do stosowania w Banku przez uprawnione organy Banku.

2. Za osoby, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie uznano wszystkich Członków Zarządu Banku, Głównego Księgowego, Specjalistę w Stanowisku ds. zgodności oraz Kierownika Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz.
3. Wynagrodzenie tych osób składa się z wynagrodzenia stałego i wynagrodzenia zmiennego. Do zmiennych składników wynagrodzeń zaliczono – premie.
4. Wynagrodzenie stałe wypłacane jest w okresach miesięcznych, wynagrodzenie zmienne – premie oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy przyznawane są przez Radę Nadzorczą Banku.
5. Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej osoby. Stosunek ten może być podwyższony w trybie określonym Rozporządzeniem.
6. Zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku uwzględniają zasadę proporcjonalności.
7. Przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia zmiennego bierze się pod uwagę ocenę efektów pracy, sytuację ekonomiczno-finansową Banku. Ocena efektów pracy dokonywana jest w oparciu o: poziom osiągniętego wyniku finansowego, wskaźniki zwrotu z kapitału własnego (ROE) i zwrotu z aktywów netto (ROA), współczynnik wypłacalności, jakość portfela kredytowego oraz wskaźnik C/I.

Politykę rekrutacji dotyczącą wyboru członków organu zarządzającego zawiera Polityka doboru i oceny odpowiedniości członków organów Banku i osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Spółdzielczym w Sochaczewie.

Informacje o sumie wypłaconych w 2021r. wynagrodzeń osobom, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka

dane w tys. zł

	Stanowiska kierownicze	Stale składniki	Zmienne składniki	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu, Główny Księgowy	1 083	0	5
2.	Pozostali pracownicy, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka	161	0	2

Informacje o sumie wypłaconych w 2021r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka:

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość: /dane w tys. zł/
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia	0

	stosunku pracy z osobami, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka	
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2021r. stosunku pracy z osobami, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka	0
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

15. Najważniejsze wskaźniki tabela EU KM1

		31.12.2021 r.
Dostępne fundusze własne (kwoty)		
1	Kapitał podstawowy Tier I (tys. zł)	34 503
2	Kapitał Tier I (tys. zł)	34 503
3	Łączny kapitał (tys. zł)	36 218
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem		
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (tys. zł)	204 348
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	16,8800
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	16,8800
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	17,7273
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,5000
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-

11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,5000
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,5000
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,8877
Wskaźnik dźwigni		
13	Miara ekspozycji całkowitej	565962
14	Wskaźnik dźwigni (%)	6,0963
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,0000
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,0000
Wskaźnik pokrycia wpływów netto*		
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	161167
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	66018
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	6614
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	59404
17	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	271,3082
Wskaźnik stabilnego finansowania netto*		
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	513839
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	339608
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	151,3

Bank Spółdzielczy w Sochaczewie podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

16. Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Sochaczewie

Zarząd Banku Spółdzielczego w Sochaczewie :

- 1) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, niniejsza Informacja została przygotowana zgodnie ze sformalizowanymi procedurami obowiązującymi w Banku, służącymi zapewnieniu zgodności z wymogami dotyczącymi ujawniania informacji wynikającymi z Części Ósmej Rozporządzenia CRR,
- 2) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, adekwatność przyjętych w Banku rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem daje pewność, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni w punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku,
- 3) zatwierdza niniejszą Informację, zawierającą kluczowe wskaźniki i dane liczbowe zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz procesu zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko.

Sochaczew 29.06.2022 r.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Sochaczewie

PREZES ZARZĄDU

Kazimierz Majewski

WICEPREZES ZARZĄDU

Magdalena Bolimowska

WICEPREZES ZARZĄDU

Artur Jaworski

Wiceprezes Zarządu

Katarzyna Zarzycka